

EUROBAROMETER 63.4

JAVNO MNIJENJE U EUROPSKOJ UNIJI

PROLJEĆE 2005

NACIONALNI IZVJEŠTAJ

REPUBLIKA HRVATSKA

EUROBAROMETER 63 CROATIA

Uvod

Istraživanje javnoga mnijenja Standard Eurobarometer provodi se dva puta godišnje. Ovo, 63. po redu (EB 63), provedeno je između 9. svibnja i 14. lipnja 2005. u svih 25 država članica EU, u dvjema pristupajućim zemljama (Bugarskoj i Rumunjskoj), dvjema kandidatskim zemljama (Hrvatskoj i Turskoj), te na sjevernome dijelu Cipra koji je pod turskom upravom. To je drugo takvo istraživanje koje je obuhvatilo i Hrvatsku.

Tijekom osam mjeseci između posljednjih dvaju istraživanja Standard Eurobarometer Europska unija ušla je u jedno od svojih najtežih razdoblja. Građani dviju zemalja osnivačica, Francuske i Nizozemske, na referendumima su odbacili nacrt Ustavnoga ugovora. No, potpora europskome Ustavu i članstvu njihove zemlje u EU-u u odnosu na prošlojesensko istraživanje (Eurobarometer 62) ipak se nije u značajnijoj mjeri smanjila.

Hrvatskoj je Europsko vijeće na sastanku na vrhu u prosincu 2004. odredilo datum za početak pristupnih pregovora, 17. ožujka 2005. Uvjet za njihovo otvaranje, punu suradnju s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju (ICTY), hrvatske vlasti, međutim, prema ocjeni Vijeća EU-a temeljenoj na mišljenju ICTY-ja, nisu ispunile. Stoga je početak pregovora bio odgođen. Radna skupina koju je osnovalo Vijeće da ispita postiže li Hrvatska punu suradnju s ICTY-jem, do ljetne stanke nije izrazila pozitivno mišljenje.

Povjerenje hrvatske javnosti u Europsku uniju je tako palo sa 42% u EB 62 na samo 28%. Potpora europskome Ustavu, zajedničkim politikama i uopće članstvu u EU-u nešto se smanjila u odnosu na prethodno istraživanje. Ipak ih i dalje podupire oko dvije trećine ispitanika (oko tri četvrtine u EB 62), što ukazuje da je sadašnjemu velikome euroskepticizmu hrvatskih ispitanika uzrok u trenutačnim događajima, dok srednjoročno i dugoročno velika većina Hrvata ostaje naklonjena članstvu u EU-u.

Naručitelj straživanja Standard Eurobarometer je Opća uprava za tisak i komunikacije Europske komisije (DG Press), a proveo ga je konzorcij TNS Opinion & Social, koji čine TNS i EOS Gallup Europe. U Hrvatskoj je, kao i za EB 62, podatke prikupila agencija Puls a obradio ih je i izveštaj napisao novinar-stariji suradnik Večernjega lista Stojan de Prato.

Glavne su teme ovoga istraživanja:

- «klima mišljenja»: trenutačno zadovoljstvo, očekivanja i zabrinutosti ispitanika
- povjerenje u tijela i ustanove, kako nacionalne tako i Europske Unije
- pogledi na članstvo u Europskoj Uniji
- što Europska Unije znači ispitaniku i što za njega znači Ustav Europske Unije
- razina znanja i obaviještenosti o Europskoj Uniji, obavijesni izvori te mišljenje o tome kako nacionalna glasila izvješćuju o Europskoj Uniji
- mišljenje o ulozi Europske Unije u svijetu
- potpora daljnjemu širenju Europske Unije

Reprezentativni uzorak građana starijih od 15 godina, na kojemu je ispitivanje provedeno, obuhvatio je ukupno 29.328 ispitanika – 24.801 stanovnika EU 25, njih 2022 iz pristupajućih zemalja, 2005 iz kandidatskih zemalja (od toga 1000 stanovnika Hrvatske), te 500 stanovnika sjevernoga dijela Cipra. Sa sudionicima istraživanja ispitivači su razgovarali izravno, u njihovim domovima.

Svi su rezultati ispitivanja procjene, čija pouzdanost varira ovisno o veličini uzorka. Tako je na uzorku od 1000 ispitanika (koliko ih je bilo u Hrvatskoj), pri rezultatu od 10 ili 90 posto moguće odstupanje 1,9 indeksnih bodova; pri 20 ili 80 posto 2,5 bodova, pri 30 ili 70 posto 2,7 bodova, pri 40 ili 60 posto 3 boda, a pri 50 posto 3,1 bod. Ponekada zbroj postataka ne iznosi 100, nego 99 ili 101. Nije riječ o pogriješci, nego o odstupanju nastalom zbog zaokruživanja, pri kojemu se, na primjer, rezultat od 1 do 1,49 prikazuje kao 1, a od 1,5 do 2 kao 2.

Kada se u tekstu rabi izraz Hrvat ili Hrvatica ne misli se na nacionalnu, nego na građansku pripadnost. Izraz Europljanin odnosi se, pak, na ispitanika koji je građanin neke od država članica Europske Unije.

1. Život u Hrvatskoj

Iako su dvije trećine Hrvata zadovoljne životom koji vode, oni se po tome ipak osjetno razlikuju od građana Europske Unije, gdje su zadovoljne čak četiri petine ispitanika. Kratkoročno, Hrvati su veći pesimisti od Europljana, dok se srednjoročno njihova očekivanja ujednačuju, kako u osobnome životu, tako i glede gospodarskoga stanja u zemlji.

Kakvoćom osobnoga života zadovoljno je 55 posto Hrvata, u odnosu na 77 posto Europljana. No, osobnim je novčanim stanjem zadovoljno samo 44 posto ispitanika u Hrvatskoj, nasuprot njih 64 posto u EU. Na odmor izvan svojega mjesta stanovanja nikada ne putuje, na primjer, 49 posto Hrvatskih, a 23 posto europskih ispitanika.

Kao i u EB 62, i prosječni Hrvat, i prosječni Europljanin veći su pesimisti glede gospodarstva u njihovoj zemlji nego kada je ih se pita za očekivanja glede osobnoga gospodarskoga stanja. Razlozi za to mogli bi se skrivati u tzv. sivoj ekonomiji, kojom si dio domaćinstava popravlja proračun, te u nastavku sporoga gospodarskoga rasta u EU, odnosno njegovu usporavnu u Hrvatskoj. Da je stanje nacionalnoga gospodarstva loše procjenjuje čak 95 posto hrvatskih a 62 posto europskih ispitanika. Njegovo popravljjanje u idućih pet godina očekuje 57 posto Hrvata, a 50 posto Europljana. Stanjem društvene zaštite u svojoj zemlji nezadovoljno je 80 posto ispitanika u Hrvatskoj a 49 posto u EU, dok njegovo popravljjanje očekuje 52 posto Hrvata i 41 posto Europljana.

1.1 Osobno zadovoljstvo

Općenito, koliko ste zadovoljni životom koji vodite?

	Jako Zadovoljan	Prilično zadovoljan	Prilično nezadovoljan	Jako nezadovoljan	Ne zna	Ukupno zadovoljan	Ukupno nezadovoljan
HR	15%	51%	24%	10%	0%	66%	34%
EU 25	21%	60%	15%	4%	1%	80%	19%

Hrvati se u osobnome zadovoljstvu zamjetno razlikuju od europskoga prosjeka – nezadovoljnih je 15 indeksnih bodova više, a zadovoljnih 14 bodova manje. U nešto više od pola godine od protekloga ispitivanja u Hrvatskoj se broj zadovoljnih smanjio za četiri, a nezadovoljnih povećao za pet bodova. Istovremeno se u EU broj nezadovoljnih nije mijenjao, dok je zadovoljnih za bod manje. Najzadovoljniji su mladi do 24 godine, njih čak 88 posto ili šest bodova više nego u prethodnome istraživanju. S dobi zadovoljstvo opada, pa je tako u skupini starijih od 55 godina zadovoljnih samo 54 posto, sedam bodova manje nego u EB 62. Zadovoljnih žena (67%) malo je više nego zadovoljnih muškaraca (65%). Najzadovoljniji su oni koji žive u obiteljima s četiri ili više članova, a najnezadovoljniji su samci. Stanovnici velikih gradova su najzadovoljniji (75%), i prosječno su šest bodova zadovoljniji od onih iz manjih gradova, a 16 bodova od seljaka. Najzadovoljniji su u Istri, Rijeci i Gorskom Kotaru, pa u Zagrebu, a najnezadovoljniji u Slavoniji, pa u Sjevernoj Hrvatskoj.

1.2 Očekivanja

1.2.1 Kakva su vaša očekivanja u idućih 12 mjeseci, kada je riječ o:

1.2.1.1 Vašem životu općenito?

	Bolji	Lošiji	Jednak	Ne zna
HR	30%	18%	48%	4%
EU 25	34%	11%	51%	6%

Kratkoročno, u Hrvatskoj je zamjetno više pesimista a manje optimista nego u EU. U odnosu EB 62, ni u jednoj se od kategorija nije, međutim, statistički značajno promijenio broj odgovora. I među muškarcima i među ženama podjednako je i optimista i pesimista. Najviše je optimista među mlađima od 24 godine. Pesimizam raste s dobi ispitanika, a opada s većim brojem članova obitelji. Najviše je optimista u Zagrebu, pesimista u Sjevernoj Hrvatskoj, a rezigniranih u Istri, Rijeci i Gorskom Kotaru.

1.2.1.2 Gospodarskom stanju u Hrvatskoj

	Bolje	Lošije	Jednako	Ne zna
HR	16%	41%	38%	5%
EU 25	19%	37%	38%	6%

Kada je riječ o gospodarskome stanju u zemlji, prosječan Hrvat i prosječan Europljanin ne razlikuju se mnogo u očekivanjima. Broj optimista u Hrvatskoj je, u odnosu na EB 62, porastao za jedan, pesimista se smanjio za tri, a rezigniranih povećao za tri indeksna boda. I u EU je optimista za bod više, no, pesimista je čak šest bodova manje, a rezigniranih bodova posto više. Zanimljivo je, međutim, da i jedan i drugi ostaju zamjetno veći pesimisti glede gospodarskoga stanja u zemlji u kojoj žive, nego glede vlastita života. Među muškarcima optimista je za dva boda više nego među ženama, dok je među ženama pesimista pet bodova više nego među muškarcima. S dobi pesimizam raste, pa je u skupini starijih od 55 godina pesimista 50 posto. U najmlađoj skupini, od 15 do 24 godine, najviše je rezigniranih, 43 posto, 33 je posto pesimista a samo 19 posto optimista – koliko i u EB 62. Najviše je optimista u Zagrebu, a pesimista u Lici i Banovini.

1.2.1.3 Novčanome stanju vašega domaćinstva

	Bolje	Lošije	Jednako	Ne zna
HR	24%	22%	51%	4%
EU 25	24%	18%	55%	3%

Ni prosječan Hrvat, ni prosječan Europljanin ne očekuju kratkoročno veće promjene u novčanome stanju svojega domaćinstva. Zamjetnih promjena nema ni u odnosu na EB 62 – u EU se za tri indeksna boda smanjio broj pesimista, koji su pristupili onima što ne očekuju nikakve promjene. U Hrvatskoj se, pak, broj pesimista povećao za jedan bod. Hrvatice su četiri boda manji optimisti a tri boda veći pesimisti od Hrvata. Optimizam ponovno opada a pesimizam raste s godinama starosti – u najmlađoj je skupini optimista 40 posto, četiri boda manje nego u EB 62, a u najstarijoj 14 posto, 3 boda više nego u EB 62. No, u svim dobnim skupinama prevladavaju rezignirani. Optimista je najviše u obiteljima s četiri i više članova, dok ih je u EB 62 najviše bilo u tročlanima. Najveći su optimisti Zagrepčani, a pesimisti stanovnici Sjeverne Hrvatske.

1.2.1.4 Stanju zaposlenosti u Hrvatskoj

	Bolje	Lošije	Jednako	Ne zna
HR	17%	44%	34%	5%
EU 25	18%	42%	34%	6%

Pesimizam glede zapošljavanja prevladava i u Hrvatskoj, i u EU. Ipak, u odnosu na prethodno istraživanje, broj se optimista u Hrvatskoj smanjio a u EU povećao za jedan indeksni bod. No, manje je i pesimista – u Hrvatskoj za tri, a u EU za čak pet bodova, dok je rezigniranih u Hrvatskoj pet, a u EU tri boda više. Hrvatice su tu neznatno optimističnije od Hrvata.

U najmlađoj je dobnoj skupini samo devet posto više optimista nego u najstarijoj, a 16 posto manje pesimista. Stupanj obrazovanja ispitanika nije u ovom pitanju zamjetnije utjecao na raspored odgovora. Najviše je optimista u Slavoniji, a pesimista u Lici i Banovini.

1.2.1.5 Vašem osobnom stanju glede posla

	Bolje	Lošije	Jednako	Ne zna
HR	18%	11%	50%	21%
EU 25	22%	9%	61%	8%

U odnosu na EB 62, sada je za dva indeksna boda više ispitanika među onima koji očekuju poboljšanje osobnoga stanja s poslom, na račun rezigniranih, dok je pesimista jednako. U EU je optimista ostalo jednako, a pesimista je, za račun rezigniranih, bod manje. Pritom je među muškarcima nešto više optimista, a mnogo više rezigniranih, nego među ženama. U najmlađoj je dobnoj skupini, do 24 godine starosti, deset puta više optimista nego pesimista, dok je u najstarijoj, iznad 55 godina, pesimista gotovo dvostruko više nego optimista. U svim dobnim skupinama prevladavaju, međutim, rezignirani. Najveći su optimisti, kao i u EB 62, studenti i samozaposlene osobe. Najveće poboljšanje očekuju stanovnici Like i Banovine, a pogoršanje oni iz Sjeverne Hrvatske, dok je rezigniranih najviše u Slavoniji, pa u Istri, Rijeci i Gorskom Kotaru.

1.2.2 Usporedite li vaše sadašnje stanje s onim prije pet godina, je li ono danas bolje, jednako ili lošije?

	Bolje	Jednako	Lošije	Ne zna
HR	30%	35%	34%	1%
EU 25	37%	32%	29%	1%

I među prosječnim Europljanima i među prosječnim Hrvatima po dva je indeksna boda manje onih više je onih koji primjećuju da im se stanje u proteklome srednjoročnome razdoblju popravilo u odnosu na EB 62, nego onih koji ne vide razliku. No, dok u EU 25 prevladavaju oni koji smatraju da im je danas bolje nego prije pet godina, u Hrvatskoj je više onih koji smatraju da im je sada lošije, dok prevladavaju oni koji ne zamjećuju razliku. Među ženama malo je više onih koje su zamijetile pogoršanje osobnoga stanja. U najmlađoj je dobnoj skupini gotovo dvostruko više onih koji su zamijetili poboljšanje nego u najstarijoj, dok je u potonjoj zamalo tri

puta više onih kojima je sada gore nego među najmlađima. Među studentima, a za njima upraviteljima, najviše je onih koji misle da im se stanje popravilo, dok je suprotno mislećih najviše među domaćicama i umirovljenicima. Najviše je onih koji su zamijetili poboljšanje u Istri, Rijeci i Gorskom Kotaru, a pogoršanje u Dalmaciji.

1.2.3 Očekujete li da se vaše osobno stanje u idućih pet godina popravi, ostane otprilike jednako, ili da se pogorša?

	Popravi	Jednako	Pogorša	Ne zna
HR	41%	35%	15%	9%
EU 25	42%	38%	14%	5%

Srednjoročno, prosječni je Hrvat malo veći pesimist od prosječnoga Europljanina, dok je u EB 62 bilo obrnuto. Dok je postotak optimista u EU ostao jednak, u Hrvatskoj ih je sada tri indeksna boda manje. Istovremeno se broj pesimista u EU smanjio za dva, a u Hrvatskoj povećao za jedan bod. Među muškarcima je optimista pet posto više nego među ženama. U dobnoj skupini od 15 do 24 godine optimista je najviše, 63 posto, no, to je čak devet bodova manje nego u EB 62. Optimista je najviše u Lici i Banovini, a pesimista u Sjevernoj Hrvatskoj.

1.3 Koje su dvije najveće teškoće s kojima se Hrvatska trenutačno suočava?

Velik broj nezaposlenih kriv je za to što se nezaposlenost našla na prvome mjestu u odgovorima anketiranih u Hrvatskoj. Iako i gotovo polovina prosječnih Europljana nezaposlenost doživljava kao najveću teškoću, u Hrvatskoj je na prvo mjesto stavlja 24 posto više građana. Na drugome mjestu je i u Hrvatskoj, i u EU 25, zločin, no, u Hrvatskoj s devet posto glasova više. Posljedica je to niza neriješenih zločina, odnosno oslobađajućih sudskih presuda. Suci tvrde da su takve presude posljedica nekvalitenih ili nezakonito prikupljenih dokaza.

	HR	EU 25
Zločin	35%	23%
Javni prijevoz	1%	2%
Gospodarsko stanje	51%	27%
Rast cijena/inflacija	8%	16%
Porezi	2%	7%
Nezaposlenost	76%	50%
Terorizam	1%	10%
Obrana/Vanjski poslovi	1%	2%
Stanovanje	3%	5%
Useljavanje	0%	14%
Zdravstveni sustav	6%	17%
Obrazovni sustav	2%	7%
Mirovine	11%	11%
Zaštita okoliša	1%	4%
Ostalo (spontano)	2%	1%
Ne zna	1%	1%

Strah Hrvata od zločina porastao je za dva indeksna boda u odnosu na prethodno istraživanje, što je vjerojatno posljedica nedjelotvornosti policije i pravosuđa, dok se u EU istovremeno smanjio za jedan bod. Strah od inflacije se u Hrvatskoj u međuvremenu, usprkos rastu cijena energenata i susljednim poskupljenjima, gotovo prepolovio u odnosu na EB 62, što ukazuje da su Hrvati konačno stekli povjerenje u postojanost vlastite valute. Strah od terorizma u EU smanjio se od EB 62 do EB 63 za šest bodova, dok je u Hrvatskoj i dalje bio statistički zanemariv. Valja napomenuti da je istraživanje provedeno prije terorističkih napada na London. Strah od useljavanja je u Hrvatskoj, za razliku od EU, neznatan, i to usprkos prašini koja se podigla oko smještaja utočišta za tražitelje azila i oko kineskih trgovaca. Većina useljenika u Hrvatsku su, naime, i dalje etnički Hrvati iz drugih zemalja, dok useljenici iz Kine i ostalih zemalja još ne opterećuju društveni sustav niti se uz njih povezuje porast zločina. Azil se u pravilu ne

odobrava, a malobrojne se tražitelje azila još drži zatvorene, bez dodira s okolinom.

1.4 Koliko naginjete vjerovati ili ne vjerovati ustanovama

Dok u EU polovica ispitanika vjeruje pravosuđu, u Hrvatskoj mu njih više od dvije trećine ne vjeruje. Posljedica je to kako nedjelotvornosti i korupcijskih afera, zbog čega mnogi predmeti padaju u zastaru a na pravorijek se često čeka godinama.

Političkim strankama i u EU i u Hrvatskoj ugled je o odnosu na EB 62 neznatno porastao, ali je i dalje vrlo nizak jer ih se često doživljava kao interesne ustanove. Pad povjerenja u vlade i u parlamente, kako u EU tako i u Hrvatskoj, može se objasniti protekom vremena od posljednjih parlamentarnih izbora i neispunjavanjem izbornih obećanja. U Hrvatskoj se to posebice odnosi na izostanak obećanoga gospodarskoga «pokretanja Hrvatske» i na zastoje na putu u EU.

	Vjerovati		Ne vjerovati		Ne zna	
	HR	EU 25	HR	EU 25	HR	EU 25
Pravosuđu	24%	50%	67%	45%	8%	6%
Političkim strankama	11%	19%	84%	75%	6%	6%
Vladi	22%	31%	71%	64%	9%	6%
Saboru	20%	35%	73%	57%	7%	9%
Europskoj Uniji	28%	44%	58%	43%	14%	13%
Ujedinjenim Narodima	36%	52%	48%	34%	16%	14%

Velik pad povjerenja u EU u Hrvatskoj također je očita posljedica odgode početka pristupnih pregovora i uvjerenja da EU zbog jednoga pobjegloga haaškoga optuženika čitavu zemlju nepravedno drži za taoca. U EU je pad povjerenja u Uniju skrivio izostanak kvalitetnoga političkoga vodstva, kako

u Bruxellesu tako i u državama članicama, koje bi, poput velikih europskih političara u drugoj polovici 20. stoljeća, viziju Europe budućnosti znalo pretočiti u građanima shvatljive i prihvatljive politike. Više je onih koji EU vjeruju nego ne vjeruju samo u Istri, Rijeci i Gorskom Kotaru, a u Dalmaciji EU uživa najmanju potporu ispitanika. Dok je u EU povjerenje u Ujedinjene Narode, usprkos aferama koje su potresale njegovo vodstvo i mirovne misije, malo poraslo, njegovo je smanjenje u Hrvatskoj posljedica općega porasta nepovjerenja u međunarodne ustanove.

Za razliku od EB 62, ovo istraživanje nije propitivalo povjerenje u glasila, policiju, vojsku, vjerske ustanove, sindikate, velike tvrtke niti dobrotvorne udruge. U EB 62 većina je kako hrvatskih tako i europskih ispitanika izjavila da ne vjeruje tisku, a vjeruje radiju, dok su oko televizije bili podijeljeni. Većina i jednih i drugih vjerovala je dobrotvornim udrugama, vojsci i policiji, a nije vjerovala velikim tvrtkama. Većina Hrvata vjerovala je vjerskim ustanovama, dok su u EU oko toga bili podijeljeni. Sindikati ni u Hrvatskoj ni u EU nisu uživali većinsko povjerenje.

2. Poznavanje i stavovi o Europskoj Uniji

Iako Hrvati smatraju da EU poznaju bolje nego njezini vlastiti građani, odgovori na konkretna pitanja ukazuju da je njihovo znanje manjkavo. Odgovori na pitanja što Hrvatima EU predstavlja i koji im osjećaj pruža malo se razlikuju od odgovora stanovnika EU 25 – odnosno, razlike se javljaju tamo gdje iskustvo članstva u EU izravno na to utječe (euro, birokracija, rasipanje novca, nadzor nad vanjskim granicama). Zanimljivo je da se čak četvrtina Hrvata plaši gubitka kulturnoga identiteta u EU, dok je u onih koji imaju iskustvo života u EU takvih strahova mnogo manje. O članstvu Hrvatske u EU većina hrvatskih ispitanika, kada ih se o tome izravno upita, nema određen stav, a oni koji o tome misle loše pretežu nad pozitivno mislećima. Odgovori na konkretna pitanja, međutim, ukazuju da se

Hrvati zalažu za čvršće ujedinjenje Europe i očekuju boljitak od članstva u EU.

2.1 Djelovanje Europske Unije

2.1.1 Razumijem kako Europska Unije djeluje

	Naginje slaganju	Naginje neslaganju	Ne zna
RH	45%	38%	17%
EU 25	43%	50%	8%

I u EU i u Hrvatskoj zamjetno je manje koji su na ovo pitanje odgovorili pozitivno nego u prethodnome istraživanju. Iako su sada nešto samokritičniji, Hrvati su i dalje uvjereniji u svoje poznavanje EU nego njezini stanovnici. Muškarci su tu čak za petinu samouvjereniji od žena. Među zanimanjima i dalje najviše smatraju da znaju upravitelji, pa samozaposleni, a najmanje su u svoje znanje uvjerene domaćice. «bijeli ovratnici» i umirovljenici, te manualni radnici. Među studentima omjer samopriznatih znalaca i neznalica je 49:33 posto.

2.1.2 Na ljestvici od 1 do 10, koliko osjećate da znate o Europskoj Uniji, njezinim politikama i ustanovama?

	RH	EU 25
1 Ne zna ništa	7%	9%
2	9%	10%
3	15%	15%
4	15%	15%
5	24%	21%
6	9%	12%
7	8%	10%

8	6%	5%
9	2%	1%
10 Zna vrlo mnogo	3%	1%
Ne zna	3%	1%
Prosjek	4,6	4,4

Prosječni je stanovnik Hrvatske malo uvjereniji u svoje poznavanje Europske Unije nego prosječni stanovnik EU 25. Prosjek toga poznavanja nije se promijenio od EB 62.

2.1.3 Mislite li da je svaka od sljedećih tvrdnja točna ili pogrešna?

2.1.3.1 Europsku Uniju trenutačno čini 15 država članica

	Točna	Pogrešna	Ne zna
RH	24%	48%	28%
EU 25	31%	49%	20%

I u Hrvatskoj i u EU sada je nešto manje netočnih odgovora na ovo pitanje nego u prethodnome istraživanju, a prosječan se Hrvat ponovno pokazao boljim znalцем od prosječnoga Europljanina. Više je muškaraca nego žena prepoznalo laž, a iznadpolovično su je prepoznali mladi do 24 godine starosti. Među zanimanjima, po znanju vode studenti, a slijede iznadpolovično još upravitelji, manualni radnici, pa «bijeli ovratnici». Regionalno, najmanje znaju Dalmatinci (samo četvrtina točnih odgovora), a najviše stanovnici Like i Banovine (dvije trećine točnih).

2.1.3.2 Zastupnike u Europskome parlamentu izravno biraju državljani Europske Unije

	Točna	Pogrešna	Ne zna
RH	30%	23%	47%
EU 25	50%	30%	20%

S protokom vremena od europarlamentarnih izbora opada i znanje o ovoj temi. U Hrvatskoj osjetno brže nego u EU.

2.1.3.3 Europska Unija ima vlastitu himnu

	Točna	Pogrješna	Ne zna
RH	38%	21%	41%
EU 25	36%	37%	27%

Znanje o himni EU u Hrvatskoj je od EB 62 blago poraslo, a u samoj EU ponešto se smanjilo. Iznadpolovično su točno odgovorili samo stanovnici Like i Banovine, a zanimljivo je da su inače dobrom obaviješteni stanovnici Istre, Rijeke i Gorskoga Kotara ovaj put na začelju, s tek nešto više od petine točnih odgovora.

2.1.3.4 Posljednji izbori za Europski parlament održani su u lipnju 2002.

	Točna	Pogrješna	Ne zna
RH	16%	16%	68%
EU 25	36%	29%	35%

Kod ovoga pitanja ne čudi toliko neznanje Hrvata, koliko Europljana, koji na tim izborima glasuju.

2.1.4 Proračun Europske Unije – Na što se od sljedećega, po vašemu mišljenju, troši najveći dio proračuna?

	RH	EU 25
Zapošljavanje i društvene poslove	9%	9%
Poljoprivredu	3%	17%

Znanstvena istraživanja	7%	5%
Regionalnu pomoć	7%	8%
Vanjsku politiku i pomoć zemljama izvan Europske Unije	16%	13%
Upravne i troškove osoblja, zgrade	35%	31%
Ostalo (spontano)	1%	1%
Ne zna	22%	16%

Iako se neznanje i hrvatskih i europskih ispitanika u odnosu na EB 62 malo smanjilo, i dalje ni jedni ni drugi ne znaju da se većina proračuna troši na poljoprivredu, pa na regionalnu pomoć.

2.2 Stavovi o članstvu u Europskoj uniji

Iz odgovora na sljedeća dva pitanja vidi se da iskustvo života u Europskoj Uniji uvelike utječe na stavove ispitanika. Među stanovnicima EU 25 otprilike je šest puta više onih koji smatraju da je za njihovu zemlju članstvo u EU dobro, u odnosu na broj ispitanika koji smatraju da je ono loše, a dvostruko više nego onih što misle da nije ni dobro ni loše. U Hrvatskoj je, pak, potonjih najviše, dok je onih koji misle da bi članstvo u EU za Hrvatsku bilo loše malo više od onih misle suprotno. Dok u EU 25 iznadpolovična većina ispitanika smatra da je članstvo u EU njihovoj zemlji donijelo dobrobit, a tek ih trećina tako ne misli, u Hrvatskoj tek nešto više od trećine ispitanika očekuje dobrobit od članstva, a iznadpolovična većina smatra da bi ono za Hrvatsku bilo nepovoljno. Potonjih je sada zamjetno više nego u prethodnome istraživanju.

Nesrazmjer odgovora na ova pitanja u EU i u Hrvatskoj upućuje na lošu obaviještenost hrvatskih građana o dobrobitima članstva, pa, zbog nezadovoljstva zbog odgode početka pristupnih pregovora, lakše padnu pod utjecaj euroskeptične promidžbe.

2.2.1 Bi li bilo (RH), odnosno je li (EU 25) članstvo u EU za vašu zemlju...?

	Dobro	Loše	Ni dobro, ni loše	Ne zna
RH	27%	29%	40%	3%
EU 25	54%	9%	27%	4%

Iskustvo života u EU pokazuje da članstvo u Uniji donosi dobrobit zemljama članicama. I u EU, i u Hrvatskoj, sada je, doduše, u odnosu na prethodno istraživanje, nešto manje onih koji smatraju da je članstvo u Uniji za njihovu zemlju dobro – u EU je takvih dva, a u Hrvatskoj tri indeksna boda manje. No, dok se u EU za četiri boda smanjio i broj onih koji drže da je članstvo u EU za njihovu zemlju loše, u Hrvatskoj je broj takvih porastao za pet bodova i za dva je boda veći od onih koji o članstvu u EU misle povoljno. U Hrvatskoj su u većini i dalje oni koji su prema članstvu u EU indiferentni. U EU je broj indiferentnih porastao za sedam bodova, no, iznadpolovična je većina građana uvjerena da članstvo u EU donosi njihovoj zemlji dobrobit. U Hrvatskoj muškarci imaju izraženije i pozitivne i negativne stavove u usporedbi sa ženama, kojih je čak 46 posto neodlučno. Dob ispitanika ne utječe presudno na njihovo mišljenje o članstvu, ali utječe obrazovanje – najlošije o članstvu misle oni koji su školovanje napustili do 15. godine starosti, a najbolje oni s najvišim obrazovanjem. Od zanimanja, «bijeli ovratnici» najveći su optimisti, a nalošije o članstvu misle samozaposleni samci. Osim među samozaposlenima, među svim zanimanjima prevladavaju neodlučni, a iznadpolovična ih je većina među upraviteljima. O dobrobiti članstva najpovoljnije mišljenje imaju u Istri, Rijeci i Gorskom Kotaru, a najlošije u Sjevernoj Hrvatskoj.

2.2.2 Smatrate li da će članstvo u EU donijeti (RH), odnosno jest donijelo (EU 25) dobrobit vašoj zemlji?

	Da	Ne	Ne zna
RH	36%	53%	11%
EU 25	55%	33%	12%

Iskustvo da je članstvo u EU njihovoj zemlji donijelo dobrobit sada, u odnosu na EB 62, ima dva indeksna boda više ispitanika, dok je u Hrvatskoj jednako toliko manje onih koji misle da bi njihova zemlja od članstva imala korist. Samo trećina državljana EU nije osjetila da članstvo u Uniji koristi njihovoj zemlji, dok u Hrvatskoj dobrobit od članstva ne očekuje iznadpolovična većina ispitanika. Očekivanje dobrobiti od članstva raste sa stupnjem obrazovanja ispitanika, no, i među najobrazovanijima za šest bodova pretežu oni koji ne misle da će se Hrvatska ulaskom u EU okoristiti. Najviše je pesimista među samozaposlenima, a najviše optimista među «bijelim ovratnicima». Najviše korist od članstva očekuju u Istri, Rijeci i Gorskom Kotaru, a najmanje joj se nadaju u Sjevernoj Hrvatskoj, pa u Lici i Banovini.

2.3 Lik Europske Unije

U posljednjih se pola godine mišljenje Hrvata o EU jako pokvarilo. Dok su u EB 62 oni koji o EU pozitivno misle bili u osjetnome vodstvu pred negativno mislećima, sada je potonjih više, a prevladavaju rezignirani. U europskih je ispitanika, dakle onih koji imaju iskustvo života u EU, pozitivno mislećih, međutim, dva i pol puta više nego onih s negativnim mišljenjem. U Hrvatskoj su odgovori na konkretna pitanja, ipak, mnogo pozitivniji. Većina bi se hrvatskih ispitanika u EU osjećala sigurnijima te drži da bi Hrvatska bila gospodarski i politički postojanija no što je to sada.

2.3.1 Kakav lik ima za vas Europska Unija?

	RH	EU 25
Vrlo pozitivan	7%	8%
Prilično pozitivan	21%	38%
Neutralan	38%	32%
Prilično negativan	24%	14%
Vrlo negativan	7%	4%

Ne zna	2%	2%
Pozitivan	28%	47%
Neutralan	38%	32%
Negativan	32%	19%

Dok je u EU pozitivno mišljenje o Uniji u blagome padu, u Hrvatskoj je taj pad mnogo veći. U EB 62 prednost pozitivnoga nad negativnim mišljenjem iznosila je čak 14 indeksnih bodova, dok je sada negativno mišljenje vodi za četiri boda. Dok u EU pozitivno mišljenje prevladava, u Hrvatskoj je najviše neodlučnih. Među muškarcima više je onih koji imaju bilo pozitivno, bilo negativno mišljenje, a većina je žena neodlučna.

Što je obrazovanje ispitanika više, to je i pozitivnije njihovo mišljenje o EU. Negativno mišljenje prevladava samo među najneobrazovanijima, dok su neodlučni u svim ostalim obrazovnim skupinama najbrojniji. Najlošije o EU misle samozaposleni, najbolje «bijeli ovratnici», a najneodlučniji su upravitelji. Pozitivno misleći prevladavaju u Istri, Rijeci i Gorske Kotaru, negativni u Lici i Banovini, a neodlučni u Dalmaciji.

2.3.2 Što vama osobno znači Europska Unija?

	RH	EU 25
Mir	23%	37%
Gospodarski boljitak	27%	21%
Demokraciju	22%	24%
Društvenu zaštitu	16%	12%
Slobodu putovanja, studiranja i rada bilo gdje u EU	39%	52%
Kulturnu raznolikost	15%	29%
Snažniji glas u svijetu	19%	29%
Euro	17%	37%
Nezaposlenost	13%	19%

Birokraciju	10%	21%
Rasipanje novca	11%	22%
Gubitak kulturnoga identiteta	29%	13%
Više zločina	21%	17%
Nedostatan nadzor na vanjskim granicama	11%	19%
Drugo (spontano)	1%	2%
Ne zna	5%	3%

Sloboda putovanja, studiranja i rada, gospodarski boljitak i mir najvažniji su za hrvatske ispitanike. Mir je, međutim, u odnosu na EB 62 izgubio 10 indeksnih bodova i pao na treće mjesto, dok je zamjetno porastao strah od gubitka kulturnoga identiteta. Zanimljivo je da se razmjerno potonjemu za hrvatske ispitanike smanjila važnost kulturne raznolikosti. I euro im je sada manje važan nego u prethodnome istraživanju, a ne drže više toliko ni do demokracije, kao ni do utjecaja u svijetu. S prvim se mjestom, ali s iznadoplovičnom većinom glasova, slažu i ispitanici iz EU 25, dok drugo mjesto dijele mir i, ovaj put s nešto manje glasova, euro. Slijede kulturna raznolikost i snažniji glas u svijetu, koji su Europljanima očito mnogo važniji nego Hrvatima.

2.3.3 Pruža li vam EU osobno osjećaj...?

	RH	EU 25
Oduševljenja	6%	7%
Nade	35%	44%
Povjerenja	16%	22%
Indifrentnosti	18%	18%
Tjeskobe	26%	20%
Nepovjerenja	26%	19%
Odbojnosti	7%	6%
Ne zna	4%	3%

U odnosu na prethodno istraživanje, u Hrvatskoj je zamjetno poraslo nepovjerenje u EU, dok promjene u odgovorima na ostala pitanja nisu velike. U EU su pozitivne kategorije dobile neznatno manje, a negativne neznatno više glasova. Upravitelji pa «bijeli ovratnici» imaju najviše nade u EU, dok u domaćica ona izaziva najviše tjeskobe, a među samozaposlenima najviše nepovjerenja. Pozitivni stavovi o EU su, međutim u iznadpolovičnoj većini u svim regijama osim u Dalmaciji i u Sjevernoj Hrvatskoj.

2.3.4 Kada bi moja zemlja bila (RH), odnosno stoga što jest (EU 25) članica EU...

2.3.4.1 Osjećao bih se/osjećam se sigurnijim

	Naginje slaganju	Naginje neslaganju	Ze zna
RH	47%	43%	11%
EU 25	51%	41%	9%

Dok je u EU u odnosu na prethodno istraživanje blago porastao osjećaj sigurnosti, u Hrvatskoj je trend obrnut. Muškarci bi se osjećali sigurnije od žena, a stariji od mlađih. Osjećaj sigurnosti bi najviše porastao u Sjevernoj Hrvatskoj, a najmanje u Lici i Banovini.

2.3.4.2 Bili bismo/jesmo gospodarski postojaniji

	Naginje slaganju	Naginje neslaganju	Ze zna
RH	49%	38%	13%
EU 25	44%	46%	10%

I u EU, i u Hrvatskoj ispitanici su na ovo pitanje odgovarali jednako kao i u prethodnome istraživanju. Muškarci su iznadpolovično uvjereni da bi Hrvatska u EU bila gospodarski postojanija, dok su žene nešto sumnjičavije.

U svim hrvatskim regijama većina ispitanika očekuje veću gospodarsku postojanost nakon ulaska Hrvatske u EU.

2.3.4.3 Bili bismo/jesmo politički postojaniji

	Naginje slaganju	Naginje neslaganju	Ze zna
RH	50%	37%	13%
EU 25	42%	48%	10%

Kriza koja je proljetos zahvatila EU utjecala je na to da se s navedenom izjavom sada slaže manje ispitanika nego u EB 62, dok je neslaganje znatno poraslo. Negativne su promjene mišljenja u odnosu na prethodno istraživanje u Hrvatskoj bile mnogo manje. Povećanje političke postojanosti najviše očekuju u Istri, Rijeci i Gorskom Kotaru, a najmanje u Dalmaciji, ali i tamo su optimisti u većini.

2.4 Utjecaj na Europsku Uniju

Zanimljivo je da manje Hrvata nego Europljana misli da se u EU njihov glas ne čuje, iako je Hrvatska tek kandidatska zemlja. Ipak, među hrvatskim je ispitanicima manje nego među europskima onih koji smatraju da se u EU računa glas njihove zemlje, što ukazuje da su svjesni da Hrvatska još ne može sudjelovati u odlučivanju u EU. Kao i Europljani, tako i Hrvati smatraju da najveće zemlje imaju u EU najveću moć. U zamjetnoj su manjini, međutim, oni Hrvati koji shvaćaju da će Hrvatska u EU postati utjecajnija kada postanje njezina punopravna članica nego što je to danas, kao zemlja kandidat.

2.4.1 Moj se glas računa u Europskoj uniji

	Naginje slaganju	Naginje neslaganju	Ze zna
RH	35%	47%	18%
EU 25	38%	53%	9%

Povjerenje u čujnost vlastita glasa u EU smanjilo se u građana Unije za jedan, a u Hrvata za tri indeksna boda u odnosu na prethodno istraživanje.

2.4.2 Interes moje zemlje dobro se uzima u obzir u Europskoj Uniji

	Naginje slaganju	Naginje neslaganju	Ne zna
RH	30%	54%	16%
EU 25	37%	47%	16%

Ni u Hrvatskoj, ni u državama članicama EU, nisu zadovoljni koliko se pri donošenju odluka uzima u obzir posebne interese njihovih zemalja.

Natpolovično su zadovoljni samo ispitanici u Danskoj i Luksemburgu (59%), Malti (54%), Belgiji i Cipru (53%) te u Irskoj (50%). Najmanje su zadovoljni Finci (20%), Česi (26%), Austrijanci (27%) i Poljaci (29%).

2.4.3 Moja će zemlja u budućnosti postati utjecajnija u Europskoj Uniji

	Naginje slaganju	Naginje neslaganju	Ne zna
RH	35%	49%	16%
EU 25	43%	42%	14%

I u EU i u Hrvatskoj sada je manje nego u EB 62 onih koji očekuju da će njihova zemlja u EU u budućnosti ostvariti veći utjecaj. Najviše je pesimista

u najmlađoj, a najviše u najstarijoj dobnoj skupini iako pesimisti u svima dominiraju, baš kao i u svim hrvatskim regijama. Muškarci su nešto optimističniji od žena.

2.4.4 Najveće zemlje imaju najveću moć u Europskoj Uniji

	Naginje slaganju	Naginje neslaganju	Ne zna
RH	73%	17%	10%
EU 25	73%	18%	9%

S ovom se tvrdnjom, kao i u EB 62, u velikoj većini slažu sve skupine ispitanika. Ipak, u odnosu na prethodno istraživanje, sada ih je u EU dva a u Hrvatskoj četiri indeksna boda manje.

2.5 Budućnost Europske unije

Iako je među hrvatskim ispitanicima članstvo u EU povezano uz mnoge strahove i nepoznanice, ipak je dva i pol puta više onih koji žele da EU u njihovim životima igra veću ulogu nego onih koji to ne žele. Iznadpolovična ih je većina za čvršće ujedinjenje Europe, odnosno za razvoj EU u političku uniju. To ukazuje da su Hrvati, usprkos trenutačnome euroskepticizmu, proeuropski usmjereni.

2.5.1 Jeste li za ili protiv razvoja k europskoj političkoj uniji?

	Za	Protiv	Ne zna
RH	52%	36%	12%
EU 25	58%	28%	13%

Iako u nešto manjem postotku nego u EB 62, i u EU i u Hrvatskoj iznadpolovična je potpora razvoju k europskoj političkoj uniji. Žene su u toj potpori malo suzdržanije od muškaraca. Izražavaju je sve dobne skupine i sva zanimanja, osim domaćica. Za političko ujedinjenje Europe najviše se

zalažu u Istri, Rijeci i Gorskom Kotaru (60%), te u Lici i Banovini (59%), a ispodpolovičnu potporu, ali i dalje većinsku ono uživa samo u Dalmaciji i u Slavoniji.

2.5.2 Buduća uloga EU u osobnome životu

2.5.2.1 Smatrate li da će za pet godina Europska Unija igrati važniju, manje važnu ili jednaku ulogu u vašem svakodnevnom životu?

	Važniju	Manje važnu	Jednaku	Ne zna
RH	40%	16%	38%	7%
EU 25	44%	9%	40%	7%

I u Hrvatskoj i u EU smanjuje se broj onih koji vjeruju da će EU u njihovu svakodnevnom životu za pet godina igrati veću ulogu, iako su oni i dalje u većini. U porastu je, pak, broj onih koji misle da se takva uloga EU srednjoročno neće promijeniti.

2.5.2.2 A biste li željeli da za pet godina Europska Unija igra važniju, manje važnu ili jednaku ulogu u vašem svakodnevnom životu?

	Važniju	Manje važnu	Jednaku	Ne zna
RH	38%	24%	30%	8%
EU 25	49%	14%	29%	7%

Iako i u EU i u Hrvatskoj i dalje prevladavaju oni koji žele da EU igra veću ulogu u njihovu svakodnevnom životu, njihov se broj u Hrvatskoj smanjuje brže nego u EU. Najviše je onih koji priželjkuju veću ulogu Europske unije u osobnim životima u Zagrebu (50%), a najmanje u Dalmaciji (31%). Samo trećina studenata želi veću ulogu EU, a 30 posto ih to ne bi htjelo.

2.5.3 Strahovi od izgradnje Europske Unije

Plašite li se trenutno....

2.5.3.1 Gubitka moći manjih država članica

	Plašim	Ne plašim	Ne zna
RH	54%	39%	7%
EU 25	43%	49%	8%

Bojazan da će manje države članice gubiti moć smanjuje se kako u EU, tako i u Hrvatskoj. No, u Hrvatskoj je uplašeni više od onih koji se ne plaše, dok je u EU stanje obrnuto. U Hrvatskoj se žene toga plaše malo više nego muškarci. Najmanje je uplašena je dobna skupina od 15 do 25, a najuplašenija ona od 25 do 39 godina. Straha je najviše u Slavoniji, a najmanje u Sjevernoj Hrvatskoj.

2.5.3.2 Porasta krijumčarenja droge i međunarodnoga organiziranoga zločina

	Plašim	Ne plašim	Ne zna
RH	64%	31%	6%
EU 25	60%	35%	5%

Strah od zločina je, u odnosu na EB 62, u zamjetnome padu i u Hrvatskoj i u EU, ali je još velik. Žene su zamjetno uplašenije od muškaraca, a stariji od mlađih ispitanika. Oko dvije trećine ispitanika plaži se zločina u svim hrvatskim regijama, osim u Istri, Rijeci i Gorskom Kotaru, gdje je uplašeno manje od polovice stanovništva.

2.5.3.3 Sve manje uporabe vašega jezika

	Plašim	Ne plašim	Ne zna
RH	49%	46%	5%
EU 25	36%	60%	4%

U EU bojazan od manje uporabe vlastita jezika smanjuje se brže nego u Hrvatskoj. Vjerojatno je na to utjecalo nedavno priznanje još nekoliko jezika za službene odnosno radne jezike EU. Žene se toga u Hrvatskoj plaše više nego muškarci, a stari više nego mladi. Najviše je uplašanih među nezaposlenima, a najmanje među «bijelim ovratnicima». Dalmatinci i stanovnici Like i Banovine boje se toga najviše (58%), a Istre, Rijeke i Gorskoga Kotara najmanje (29%).

2.5.3.4 Da će vaša zemlja sve više i više plaćati Europskoj Uniji

	Plašim	Ne plašim	Ne zna
RH	64%	25%	11%
EU 25	62%	29%	9%

I u EU i u Hrvatskoj podjednako se smanjuje bojazan od sve većih uplata u bruxellesku središnju blagajnu. Ta je bojazan ravnomjerno raspoređena među spolovima i svim dobnim skupinama. Među zanimanjima najuplašenije su domaćice pa manualni radnici, a najmanje se plaše samozaposleni pa studenti.

2.5.3.5 Gubitka društvene pomoći

	Plašim	Ne plašim	Ne zna
RH	47%	42%	11%
EU 25	50%	42%	8%

Mogućega gubitka društvene pomoći u EU plaši se sve manje Europljana, a sve više Hrvata. U Hrvatskoj se toga podjednako plaše, odnosno ne plaše, oba spola i sve dobne skupine. Strah je najmanji među studentima, a najveći među samozaposlenima. U Lici i Banovini pa u Dalmaciji dvostruko je više uplašanih nego u Istri, Rijeci i u Gorskom Kotaru, gdje su građani, zbog učestalih prekograničnih dodira, vjerojatno najbolje obaviješteni o društvenoj zaštiti u EU.

2.5.3.6 Gubitka nacionalnoga identiteta i kulture

	Plašim	Ne plašim	Ne zna
RH	53%	42%	6%
EU 25	37%	58%	4%

U EU je sve manje, a u Hrvatskoj sve više onih koji se plaše gubitka nacionalnoga identiteta i kulture, što s jedne strane govori o pozitivnome iskustvu Europljana, a s druge o tome da loše obaviješteni Hrvati lako padaju pod utjecaj euroskeptične promidžbe. Straha je najviše među domaćicama pa nezaposlenima, a najmanje među studentima. U Dalmaciji, Lici i Banovini, te u Slavoniji dvostruko je više uplašениh nego među ponovno najbolje obaviještenim stanovnicima Istre, Rijeke i Gorskoga Kotara.

2.5.3.7 Gospodarske krize

	Plašim	Ne plašim	Ne zna
RH	47%	43%	10%
EU 25	48%	44%	8%

U Hrvatskoj se strah od gospodarske krize smanjuje čak brže nego u EU. U EB 62 gospodarske krize plašilo se 12 posto više žena nego muškaraca, a sada je ta razlika samo četiri posto. Među dobnim skupinama natpolovičan je broj uplašениh samo među starima između 25 i 39 godina. Iznadpolovično se plaše samo nezaposleni i domaćice, a najmanje je uplašениh, nešto više od trećine, među studentima. Strah od gospodarske krize najveći je u Slavoniji, a najmanji u Lici i Banovini.

2.5.3.8 Prijenosa radnih mjesta u druge države članice s manjim proizvodnim cijenama

	Plašim	Ne plašim	Ne zna
RH	64%	25%	11%
EU 25	73%	21%	5%

Gubitka radnoga mjesta na račun jeftinijih zemalja Europljani se plaše više nego Hrvati, Između dva se posljednja istraživanja taj strah u EU smanjio neznatno, a u Hrvatskoj za čak šest indeksnih bodova. Žene se plaše više nego muškarci, a taj je strah zahvaća oko dvije trećine ispitanika u svim dobnim skupinama. Najuplašeniji su nezaposleni, a najmanje se, iako iznadpolovično, boje samozaposleni. Strah je najveći u Lici i Banovini.

2.5.3.9 Više teškoća za poljoprivrednike iz vaše zemlje

	Plašim	Ne plašim	Ne zna
RH	75%	18%	7%
EU 25	62%	29%	9%

I bojazan za budućnost domaćih poljoprivrednika smanjuje se kako u EU, tako i u Hrvatskoj, gdje je još izrazito izražena u svim skupinama pučanstva. No, dok se reformom Zajedničke poljoprivredne politike europske poljoprivrednike prisiljava da počnu razmišljati o tržištu, a ne da samo čekaju novac iz bruxelleske blagajne, hrvatske poljoprivrednike dobrobiti europskih poljoprivrednih fondova tek čekaju.

2.5.3.10 Kraja nacionalne valute

	Plašim	Ne plašim	Ne zna
RH	55%	38%	8%
EU 13	53%	42%	4%

Među kandidatskim i pristupajućim zemljama Hrvati se gubitka nacionalne valute plaše najviše, postotak više nego Turci. Među svim državama uključenima u ispitivanje, oni dijele drugo mjesto, s Ciprom i Estonijom. Najviše je uplašeni eurom među Britancima, 61 posto, a najmanje među Slovencima, 37 posto. Strah se, međutim, od EB 62 u Hrvatskoj smanjio za čak sedam indeksnih bodova. Do kune je najviše stalo manualnim radnicima pa nezaposlenima, a najmanje studentima. Za kunom će najviše žaliti Dalmatinci (64%), a najmanje Zagrepčani (44%).

2.6 Obaviještavanje o Europskoj Uniji

I hrvatski i europski se ispitanici o EU najviše obaviještavaju putem televizije. Na drugome je mjestu dnevni tisak, na trećemu radio, a na četvrtome su razgovori s drugim ljudima. Oni koji žele više obavijesti o EU pretežu nad onima koji misle da ih u glasilima ima previše. U EU je, međutim, mnogo više ispitanika nego u Hrvatskoj željno dodatnih obavijesti.

2.6.1 Kada tražite obavijesti o Europskoj Uniji, njezinim politikama ili ustanovama, koje izvore rabite?

	RH	EU 25
Sastanci	1%	4%
Razgovori s obitelji, prijateljima, kolegama	30%	23%
Dnevne novine	44%	43%
Druge novine, časopisi	13%	17%
Televizija	80%	70%
Radio	31%	32%
Internet	12%	22%
Knjige, brošure, obavijesni listići	5%	13%
Telefon	0%	1%
Ostalo (spontano)	1%	1%
Nikad ne tražim takve obavijesti, ne zanima me (spontano)	7%	10%
Ne zna	2%	1%

I u Hrvatskoj i u EU građani se o EU sve manje obaviještavaju iz tiskanih i elektronskih glasila i ostalih tiskovina, a sve više u izravnim međusobnim razgovorima. Televizija, dnevni tisak pa radio i dalje su, međutim, glavni izvori obaviještavanja o EU. Dok su europski ispitanici većinom zadovoljni

objektivnošću svojih glasila, hrvatski misle da njihova glasila o EU pišu previše pozitivno.

2.6.2 Smatrate li da glasila vaše zemlje govore previše, otprilike koliko treba, ili premalo o Europskoj Uniji?

2.6.2.1 Televizija

	Previše	Koliko treba	Premalo	Ne zna
RH	29%	37%	29%	6%
EU 25	10%	48%	35%	7%

2.6.2.2 Radio

	Previše	Koliko treba	Premalo	Ne zna
RH	16%	34%	25%	24%
EU 25	5%	41%	30%	24%

2.6.2.3 Tisak

	Previše	Koliko treba	Premalo	Ne zna
RH	20%	39%	25%	16%
EU 25	9%	50%	24%	18%

Četvrtina hrvatskih ispitanika, nešto manje nego onih iz EU, željela bi iz glasila doznati više o EU.

2.6.3 Smatrate li da glasila vaše zemlje Europsku Uniju predstavljaju previše pozitivno, objektivno ili previše negativno?

2.6.3.1 Televizija

	Previše pozitivno	Objektivno	Previše negativno	Ne zna
RH	49%	32%	7%	11%
EU 25	26%	48%	11%	15%

2.6.3.2 Radio

	Previše pozitivno	Objektivno	Previše negativno	Ne zna
RH	35%	30%	6%	30%
EU 25	16%	45%	8%	31%

2.6.3.3 Tisak

	Previše pozitivno	Objektivno	Previše negativno	Ne zna
RH	36%	35%	7%	22%
EU 25	17%	47%	11%	25%

Dok ispitanici iz EU većinom drže da su njihova glasila objektivna glede EU, Hrvati smatraju da ona izvješćuju previše pozitivno. Žene su u Hrvatskoj prema objektivnosti glasila nešto kritičnije od muškaraca. Najobjektivnijima ih smatraju studenti, pa upravitelji, a najneobjektivnijima nezaposleni, samozaposleni, pa domaćice.

2.7 Mišljenje o tijelima Europske Unije

Većina hrvatskih ispitanika čula je za većinu tijela Europske Unije, a Vijeće EU čak je poznatije u Hrvatskoj nego među europskim ispitanicima. Za posljednje je vjerojatno zaslužna činjenica da je Vijeće često donosilo ili su se od njega očekivale ključne odluke za približavanje Hrvatske EU, pa su hrvatska glasila u njegovim sastancima opširno izvještavala.

Povjerenje u tijela EU u Hrvatskoj je, međutim, nisko, često i dvostruko niože nego u europskih ispitanika, iako je, osim za Europski sud pravde, za sva ostala tijela povjerenje ipak veće od nepovjerenja. Za toliko nepovjerenje u Europski sud pravde nema razumnoga objašnjenja, osim mogućnosti zabune, tj. da ga je dio ispitanika zamijenio za ICTY.

2.7.1 Jeste li čuli za...

2.7.1.1 Europski parlament

	Da	Ne	Ne zna
RH	81%	16%	3%
EU 25	90%	8%	2%

2.7.1.2 Europsku komisiju

	Da	Ne	Ne zna
RH	72%	24%	3%
EU 25	81%	17%	2%

2.7.1.3 Vijeće ministara Europske unije

	Da	Ne	Ne zna
RH	79%	17%	3%
EU 25	65%	32%	3%

2.7.1.4 Sud pravde Europskih zajednica

	Da	Ne	Ne zna
RH	64%	31%	5%
EU 25	67%	30%	3%

2.7.1.5 Europsku središnju banku

	Da	Ne	Ne zna
RH	68%	27%	6%
EU 25	71%	27%	2%

2.7.2 A za koje od tih europskih tijela smatrate da igra važnu ulogu u životu Europske Unije?

2.7.2.1 Europski parlament

	Važnu	Nevažnu	Ne zna
RH	70%	5%	26%
EU 25	77%	10%	13%

Mišljenje o važnosti Europskoga parlamenta smanjilo se od EB 62 do EB 63 za 10 indeksnih bodova. Vjerojatno stoga što se prethodno istraživanje provelo nedugo nakon lanjskih europarlamentarnih izbora, o kojima su hrvatska glasila opširno izvješćivala. U međuvremenu se Europski parlament u glasilima malo spominjalo. Naime, hrvatska glasila u Bruxellesu imaju – ako uopće imaju - samo po jednoga dopisnika. Stoga ne dospiju redovito pratiti i rad Europskoga parlamenta, osim ako je na dnevnome redu neko pitanje vezano uz Hrvatsku.

2.7.2.2 Europska komisija

	Važnu	Nevažnu	Ne zna
RH	60%	6%	34%
EU 25	72%	10%	16%

2.7.2.3 Vijeće ministara Europske Unije

	Važnu	Nevažnu	Ne zna
RH	66%	6%	29%
EU 25	61%	13%	26%

2.7.2.4 Sud pravde Europskih zajednica

	Važnu	Nevažnu	Ne zna
RH	50%	7%	43%
EU 25	67%	11%	21%

2.7.2.5 Europska središnja banka

	Važnu	Nevažnu	Ne zna
RH	55%	6%	40%
EU 25	71%	9%	21%

U ovome je istraživanju mnogo manje onih koji tvrde da neko od tih tijela igra važnu ulogu nego u EB 62, a zamjetno više onih koji odgovaraju «Ne znam». Bit će da nije riječ o naglome porastu neznanja nego o tome da je ispitivanje ovaj put bolje provedeno.

2.7.3 Recite za svako od tih tijela, naginjete li mu vjerovati ili ne vjerovati?

Odgovori na ovu skupinu pitanja ukazuju da razina povjerenja u tijela EU nije prevelika, ali im europski ispitanici ipak vjeruju mnogo više nego hrvatski.

2.7.3.1 Europskome parlamentu

	Naginje vjerovati	Naginje ne vjerovati	Ne zna
RH	36%	31%	33%
EU 25	52%	31%	18%

Od natpolovične većine Hrvata koji su Europskome parlamentu vjerovali u prethodnome istraživanju, ovaj ih je put ostalo tek nešto više od trećine. U EU se povjerenje u međuvremenu smanjilo za pet indeksnih bodova.

2.7.3.2 Europskoj komisiji

	Naginje vjerovati	Naginje ne vjerovati	Ne zna
RH	30%	30%	40%
EU 25	46%	31%	23%

Povjerenje u Europsku komisiju smanjilo se u EU za šest indeksnih bodova. Očito je da je njezin sastav, koji je tijekom prethodnoga istraživanja još bio vodio Romano Prodi, ostavljao bolji dojam na građane od novoga, pod vodstvom Josea Manuela Duraa Barrosa. Za čak 12 bodova manje povjerenje hrvatskih građana također je zaslužen odlazak Prodiya i premještaj Guentera Verheugena s mjesta povjerenika za proširenje na podpredsjedničko mjesto sa zaduženjem za gospodarstvo, te njegovu zamjenu Ollijem Rehnem. Potonjega se, naime, za razliku od Prodiya i Verheugena, u Hrvatskoj ne doživljava kao prijatelja.

2.7.3.3 Vijeću ministara Europske Unije

	Naginje vjerovati	Naginje ne vjerovati	Ne zna
RH	34%	32%	34%
EU 25	42%	29%	29%

Pad povjerenja u Vijeće EU može se objasniti njegovim odgovorima početka pristupnih pregovora.

2.7.3.4 Sudu pravde Europskih zajednica

	Naginje vjerovati	Naginje ne vjerovati	Ne zna
RH	24%	31%	45%
EU 25	52%	23%	24%

Pad povjerenja u Sud pravde nema racionalno objašnjenje jer na njemu nije donesena nikakva za Hrvatsku nepovoljna odluka. Vjerojatno je riječ o zabuni - njegovoj zamjeni za haaški tribunal.

2.7.3.5 Europskoj središnjoj banci

	Naginje vjerovati	Naginje ne vjerovati	Ne zna
RH	29%	27%	44%
EU 25	47%	27%	26%

Za pad povjerenja u ESB dijelom su krive rasprave o dobrobiti uvođenja eura povezane uz francuski i nizozemski referendum o Ustavu EU. No, dijelom je i to posljedica odgode početka pristupnih pregovora.

2.8 Uloga Europske Unije

Ulogu EU hrvatski ispitanici doživljavaju negativnom kada je riječ o inflaciji, porezima, useljavanju i mirovinama, dok je u svemu ostalome vide pozitivnom. Dok su u EB 62 Hrvati na EU gledali pozitivno u otprilike jednakim postotcima kao i Europljani, danas je u Hrvatskoj pozitivnih glasova razmjerno manje.

Iako nešto manje nego u EB 62, velika većina hrvatskih ispitanika zagovara, međutim, veću integraciju Europske Unije: monetarnu uniju s eurom kao jedinom valutom, zajedničku vanjsku, sigurnosnu i obrambenu politiku i Ustav EU u sličnim postotcima kao i ispitanici iz EU, a nastavak širenja EU podupire zamjetno više prosječnih Hrvata nego prosječnih stanovnika EU. Hrvatski su ispitanici i više nego europski neskloni «Europi više brzina». Velika većina prosječnih Hrvata, često veća nego prosječnih Europljana, zagovara i vojne snage EU za brzo djelovanje, ministra vanjskih poslova EU, neovisnost europske od američke vanjske politike, predstavnika EU u Vijeću sigurnosti UN-a, zajednički nastup prema useljenicima i tražiteljima azila, kao i intervenciju u državi članici koja krši ljudska prava.

Četiri su glavna prioriteta za Europsku Uniju, prema mišljenju hrvatskih ispitanika, borba protiv siromaštva i društvene isključenosti, borba protiv nezaposlenosti, borba protiv organizirana zločina i trgovine drogom, te održanje mira i sigurnosti u Europi. Posljednja su dva u odnosu na EB 62 zamijenila mjesta, tj. borba protiv zločina postala je Hrvatima važnija od održavanja mira. U tim se prioritetima uglavnom poklapaju s ispitanicima iz EU 25, kojima je borba protiv terorizma, međutim, dvostruko važnija nego prosječnim Hrvatima. Za razliku od EU, u Hrvatskoj se nezakonito useljavanje još ne doživljava kao velika teškoća, pa je stoga i borba protiv njega ne smatra prioritetnom.

Većina hrvatskih ispitanika zalaže se za veći europski proračun, kako bi EU imala više novca za provedbu svojih politika. U EU, međutim, većina ispitanika nije punijoj bruxelleskoj blagajni.

2.8.1 Smatrate li da u svakome od sljedećih pitanja Europska Unija igra pozitivnu, negativnu, ili ni jednu od tih dviju uloga?

2.8.1.1 Borbi protiv zločina

	Pozitivnu	Negativnu	Ni jednu	Ne zna
RH	34%	19%	41%	6%
EU 25	42%	15%	36%	8%

2.8.1.2 Javnome prijevozu

	Pozitivnu	Negativnu	Ni jednu	Ne zna
RH	23%	7%	58%	12%
EU 25	28%	14%	47%	11%

2.8.1.3 Gospodarskome stanju

	Pozitivnu	Negativnu	Ni jednu	Ne zna
RH	37%	26%	29%	7%
EU 25	38%	29%	24%	9%

2.8.1.4 Rastu cijena/inflaciji

	Pozitivnu	Negativnu	Ni jednu	Ne zna
RH	17%	43%	30%	10%
EU 25	20%	48%	23%	9%

2.8.1.5 Porezima

	Pozitivnu	Negativnu	Ni jednu	Ne zna
RH	16%	33%	37%	14%
EU 25	16%	38%	35%	11%

2.8.1.6 Borbi protiv nezaposlenosti

	Pozitivnu	Negativnu	Ni jednu	Ne zna
RH	30%	25%	37%	8%
EU 25	24%	37%	31%	8%

2.8.1.7 Borbi protiv terorizma

	Pozitivnu	Negativnu	Ni jednu	Ne zna
RH	47%	17%	29%	7%
EU 25	55%	15%	22%	8%

2.8.1.8 Obrani i vanjskim poslovima

	Pozitivnu	Negativnu	Ni jednu	Ne zna
RH	40%	15%	34%	11%
EU 25	51%	14%	24%	11%

2.8.1.9 Stanovanju

	Pozitivnu	Negativnu	Ni jednu	Ne zna
RH	21%	14%	53%	12%
EU 25	16%	22%	51%	12%

2.8.1.10 Useljavanju

	Pozitivnu	Negativnu	Ni jednu	Ne zna
RH	20%	29%	36%	14%
EU 25	28%	38%	25%	10%

2.8.1.11 Zdravstvenome sustavu

	Pozitivnu	Negativnu	Ni jednu	Ne zna
RH	29%	21%	40%	10%
EU 25	22%	25%	43%	9%

1.8.1.12 Obrazovnome sustavu

	Pozitivnu	Negativnu	Ni jednu	Ne zna
RH	42%	14%	36%	8%
EU 25	31%	19%	40%	10%

2.8.1.13 Mirovinama

	Pozitivnu	Negativnu	Ni jednu	Ne zna
RH	19%	24%	45%	11%
EU 25	14%	29%	44%	12%

2.8.1.14 Zaštiti okoliša

	Pozitivnu	Negativnu	Ni jednu	Ne zna
RH	44%	15%	31%	9%
EU 25	52%	16%	23%	9%

2.8.2 Što mislite sljedećim prijedlozima? Jeste li za ili protiv?

2.8.2.1 Europska monetarna unija s jednom jedinom valutom, eurom

	Za	Protiv	Ne zna
RH	59%	32%	9%
EU 25	59%	35%	6%

Velika većina Hrvata, kao i Europljana, podupire Europsku monetarnu uniju i euro. Potpora se, međutim, na obje strane od EB 62 smanjila za četiri indeksna boda.

2.8.2.2 Jedna zajednička vanjska politika država članica Europske Unije prema ostalim zemljama

	Za	Protiv	Ne zna
RH	62%	25%	13%
EU 25	67%	21%	11%

Velika većina i Hrvata i Europljana zalaže se za zajedničku vanjsku politiku EU. No, ta je potpora u EU od EB 62 malo, a u Hrvatskoj zamjetno opala.

2.8.2.3 Zajednička sigurnosna i obrambena politika država članica Europske Unije

	Za	Protiv	Ne zna
RH	71%	18%	10%
EU 25	77%	14%	9%

Veliku potporu zajednička sigurnosna i obrambena politika uživa i u Hrvatskoj, i u EU, iako se u Hrvatskoj od EB 62 nešto smanjila.

2.8.2.4 Nastavak širenja Europske unije

	Za	Protiv	Ne zna
RH	67%	19%	14%
EU 25	50%	38%	12%

Više se Hrvata nego Europljana zalaže se za nastavak širenja EU, a potpora je s obje strane u malome padu.

2.8.2.5 Ustav Europske Unije

	Za	Protiv	Ne zna
RH	60%	19%	21%
EU 25	61%	23%	16%

Potpora Ustavu EU smanjila se u Hrvatskoj od EB 62 za čak 15 indeksnih bodova, a u EU za sedam. Očito je domino učinak francuskog i nizozemskog referenduma pojačan odgodom početka pregovora. No, na obje je strane potpora Ustavu i dalje u udobnoj većini.

2.8.2.6 Brzina izgradnje Europe koja je veća u jednoj skupini zemalja nego u ostalim zemljama

	Za	Protiv	Ne zna
RH	32%	47%	21%
EU 25	38%	42%	20%

Europa više brzina ni u Hrvatskoj, ni u EU ne uživa većinsku potporu.

2.8.2.7 Podučavanje školske djece o tome kako djeluju ustanove Europske Unije

	Za	Protiv	Ne zna
RH	71%	17%	12%
EU 25	85%	8%	7%

I hrvatski ispitanici, kao i europski, smatraju da škole trebaju djecu pripremati na zajednički život u EU.

2.8.3 Iz sljedećega popisa djelovanja, koja bi tri za Europsku Uniju trebala biti prioritetna?

	RH	EU 25
Prihvatanje novih država članica	10%	4%
Približavanje europskim građanima, npr. pružajući više obavijesti o EU, njezinim politikama i ustanovama	13%	19%
Uspješna primjena jedine zajedničke valute, eura	6%	10%
Borba protiv siromaštva i društvene isključenosti	68%	44%
Zaštita okoliša	11%	19%
Jamčenje kakvoće prehrambenih proizvoda	10%	8%
Zaštita potrošača i jamčenje kakvoće ostalih proizvoda	10%	8%
Borba protiv nezaposlenosti	62%	47%
Reforma ustanova EU i načina na koji one	3%	5%

djeluju		
Borba protiv organizirana zločina i trgovine drogom	28%	25%
Osiguranje političke i diplomatske važnosti EU širom svijeta	2%	5%
Održavanje mira i sigurnosti u Europi	27%	31%
Jamčenje prava pojedinca i poštivanja demokratskih načela u Europi	13%	14%
Borba protiv terorizma	8%	19%
Borba protiv nezakonita useljavanja	1%	15%
Ostalo (spontano)	0%	1%
Ne zna	4%	2%

Borba protiv siromaštva i društvene isključenosti, odnosno borba protiv nezaposlenosti i dalje su na prvom su odnosno drugome mjestu i u Hrvatskoj, i u EU 25, iako u Hrvatskoj s mnogo većim postotkom glasova. U odnosu na prethodno istraživanje i u Hrvatskoj i u EU zamjetno je porasla želja za približavanje Unije građanima, odnosno za prižanje više obavijesti o EU, njezinim politikama i ustanovama. U velikome je padu bilo zanimanje za ulogu EU u borbi protiv terorizma, no, istraživanje je provedeno prije terorističkih napada u Londonu.

2.8.4 Europska Unija ima već Zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku, a sada se raspravlja koliko bi ih dalje trebalo razvijati. Slažete li se uglavnom ili ne slažete sa sljedećim tvrdnjama?

2.8.4.1 Europska Unija trebala bi imati vojne snage za brzo djelovanje koje se, kad izbije međunarodna kriza, mogu brzo poslati na žarište sukoba

	Naginje slaganju	Naginje neslaganju	Ne zna
RH	70%	20%	9%
EU 25	68%	22%	10%

2.8.4.2 Kad izbije međunarodna kriza, zemlje članice Europske Unije trebale bi se složiti oko zajedničkog stajališta

	Naginje slaganju	Naginje neslaganju	Ne zna
RH	83%	9%	8%
EU 25	83%	10%	8%

2.8.4.3 Europska Unija trebala bi imati vlastitog Ministra vanjskih poslova koji bi bio glasnogovornik zajedničkog stajališta Europske Unije

	Naginje slaganju	Naginje neslaganju	Ne zna
RH	68%	14%	17%
EU 25	67%	21%	12%

I u Hrvatskoj u EU sada je nešto manje potpora europskim vojnim snagama nego u EB 62, ali je i dalje vrlo velika - u Hrvatskoj čak i veća nego u EU. I u Hrvatskoj i u EU velika većina ispitanika podupire zauzimanje zajedničkih

stajališta država članica u međunarodnim krizama, kao i uvođenje dužnosti Ministra vanjskih poslova EU.

2.8.4.4 Europska Unija trebala bi imati vlastitog predstavnika u Vijeću sigurnosti Ujedinjenih naroda

	Naginje slaganju	Naginje neslaganju	Ne zna
RH	72%	11%	17%
EU 25	69%	17%	14%

2.8.4.5 Vanjska politika Europske Unije trebala bi biti neovisna o vanjskoj politici Sjedinjenih Američkih Država

	Naginje slaganju	Naginje neslaganju	Ne zna
RH	83%	6%	10%
EU 25	82%	10%	8%

2.8.4.6 Europska Unija trebala bi jamčiti ljudska prava u svakoj državi članici čak i kad se to protivi željama nekih zemalja članica

	Naginje slaganju	Naginje neslaganju	Ne zna
RH	80%	9%	11%
EU 25	81%	11%	8%

Neznatno se i u Hrvatskoj i u EU smanjila potpora zajedničkome europskome glasu u UN-u, neovisnosti europske politike od SAD-a kao i miješanju u unutarnje poslove države članice koja krši ljudska prava. No, potpora je tome i dalje vrlo velika.

2.8.4.7 Europska Unija trebala bi raditi na jamčenju ljudskih prava širom svijeta, čak i kad se to protivi željama nekih drugih zemalja

	Naginje slaganju	Naginje neslaganju	Ne zna
RH	80%	9%	11%
EU 25	81%	11%	8%

2.8.4.8 Europska Unija trebala bi imati zajedničku useljeničku politiku prema ljudima izvan Europske Unije

	Naginje slaganju	Naginje neslaganju	Ne zna
RH	74%	10%	16%
EU 25	76%	14%	9%

2.8.4.9 Europska Unija trebala bi imati zajedničku politiku prema tražiteljima azila

	Naginje slaganju	Naginje neslaganju	Ne zna
RH	72%	10%	18%
EU 25	75%	14%	10%

Na prethodna pitanja u EU se odgovaralo uglavnom jednako kao i u EB 62, dok je u Hrvatskoj broj pozitivnih odgovora malo manji, u korist «Ne zna».

2.8.5 S kojom se od ovih dviju tvrdnja glede europskoga proračuna najviše slažete?

	RH	EU
EU bi trebala imati veća novčana sredstva za svoje političke ciljeve	44%	32%
Politički ciljevi EU ne	37%	50%

opravdavaju povećanje europskoga proračuna		
Ne zna	19%	18%

Hrvatski ispitanici, koji još ne izdvajaju u europski proračun, više su od europskih voljni uložiti u ostvarenje zajedničkih politika EU.

2.8.6 Čemu biste dali prioritete za poboljšanje europskoga gospodarstva (najviše tri odgovora)?

	RH	EU
Povećanju zakonitih radnih sati	15%	10%
Poboljšanju obrazovanja i profesionalne izobrazbe	54%	60%
Ulaganju u istraživanja i inovacije	50%	49%
Olakšanju stvaranja tvrtka	43%	46%
Učinkovitijoj uporabi energije	21%	24%
Ulaganju u prijevoznu infrastrukturu (autoceste, željeznice itd)	20%	22%
Ostalo (spontano)	1%	2%
Ne zna	8%	8%

I u EU i u Hrvatskoj ispitanici se slažu da su obrazovanje i znanost ključni za bolje gospodarstvo. I jedni i drugi također smatraju da treba olakšati stvaranje novih tvrtka, a ni jedni ni drugi nisu u većemu broju voljni prihvatiti britanski zahtjev za povećanjem zakonitih radnih sati.

3. *Europska Unija nasuprot SAD-u*

Većina i hrvatskih i europskih ispitanika smatra da Washington igra negativnu ulogu na svjetskoj sceni. No, kada je riječ o borbi protiv terorizma, klima se u EU mijenja, pa sada više Europljana nego u EB 62 smatra da je američka uloga pozitivna, dok je većina Hrvata i dalje vidi negativnom. Pozitivno Europljani gledaju još i na ulogu SAD-a u rastu svjetskoga gospodarstva, dok su se Hrvati na tome pitanju podijelili. Ulogu EU i Hrvati i Europljani, pak, u svim postavljenim pitanjima vide uvelike pozitivno. Ispodpolovičnom su većinom i jedni i drugi ulogu EU pozitivno ocijenili samo kada je riječ o borbi protiv siromaštva u svijetu, a Hrvati i glede rasta svjetskoga gospodarstva.

3.1 Biste li rekli da SAD igra pozitivnu, negativnu, ili ni pozoitivnu ni negativnu ulogu glede...

3.1.1 Mira u svijetu

	Pozitivnu	Negativnu	Ni pozitivnu, ni negativnu	Ne zna
RH	14%	64%	18%	4%
EU 25	25%	55%	16%	4%

3.1.2 Borbe protiv terorizma

	Pozitivnu	Negativnu	Ni pozitivnu, ni negativnu	Ne zna
RH	25%	52%	19%	5%
EU 25	43%	38%	14%	5%

U EU je Washington u odnosu na prethodna dva pitanja malo popravio, a u Hrvatskoj malo pokvario svoj ugled.

3.1.3 Rasta svjetskoga gospodarstva

	Pozitivnu	Negativnu	Ni pozitivnu, ni negativnu	Ne zna
RH	36%	36%	20%	8%
EU 25	38%	35%	19%	9%

3.1.4 Borbe protiv siromaštva u svijetu

	Pozitivnu	Negativnu	Ni pozitivnu, ni negativnu	Ne zna
RH	20%	50%	25%	6%
EU 25	20%	52%	21%	7%

3.1.5 Zaštite okoliša

	Pozitivnu	Negativnu	Ni pozitivnu, ni negativnu	Ne zna
RH	19%	54%	19%	8%
EU 25	18%	59%	15%	8%

Lani je američko gospodarstvo raslo brže od europskoga, što su očito primijetili i hrvatski ispitanici. No, američko bogatstvo, smatraju podjednako i Hrvati i Europljani, ne koristi se za smanjenje svjetskoga siromaštva, kao ni za zaštitu okoliša.

3.2 Biste li rekli da Europska Unija igra pozitivnu, negativnu, ili ni pozitivnu ni negativnu ulogu glede...

3.2.1 Mira u svijetu

	Pozitivnu	Negativnu	Ni pozitivnu, ni negativnu	Ne zna
RH	56%	8%	30%	5%
EU 25	63%	9%	22%	6%

3.2.2 Borbe protiv terorizma

	Pozitivnu	Negativnu	Ni pozitivnu, ni negativnu	Ne zna
RH	54%	9%	32%	5%
EU 25	60%	10%	24%	6%

Iako i u EU i u Hrvatskoj većina ispitanika smatra da EU igra pozitivnu ulogu za svjetski mir i u protuterorističkoj borbi, u EU je pozitivnih odgovora nešto više, a u Hrvatskoj nešto manje u odnosu na prethodno istraživanje.

3.2.3 Rasta svjetskoga gospodarstva

	Pozitivnu	Negativnu	Ni pozitivnu, ni negativnu	Ne zna
RH	49%	9%	34%	7%
EU 25	50%	14%	27%	10%

3.2.4 Borbe protiv siromaštva u svijetu

	Pozitivnu	Negativnu	Ni pozitivnu, ni negativnu	Ne zna
RH	41%	14%	38%	7%
EU 25	49%	16%	27%	8%

3.2.5 Zaštite okoliša

	Pozitivnu	Negativnu	Ni pozitivnu, ni negativnu	Ne zna
RH	55%	9%	29%	7%
EU 25	62%	12%	18%	8%

U Hrvatskoj je na prethodna tri pitanja manje pozitivnih a više neodlučnih odgovora nego u EB 62, dok su u EU pozitivni odgovori u porastu. Najviše je porastao broj pozitivnih odgovora na pitanje o okolišu.

4. Europska Unija nasuprot vlastitoj zemlji

Više od tri četvrtine hrvatskih ispitanika nezadovoljno je djelovanjem demokracije u svojoj zemlji, dok o demokraciji u EU imaju mnogo bolje mišljenje. Ispitanici iz EU, pak, imaju bolje mišljenje o djelovanju demokracije u vlastitoj zemlji nego u EU, iako i o potonjemu većinski misle pozitivno.

Čak se 95 posto hrvatskih ispitanika smatra domoljubima – kako mjesnima, tako i regionalnima i nacionalnima. U EU je domoljuba nešto manje, iako su i dalje u ogromnoj većini - prosječno ih je 91 posto nacionalnih, a 87 posto mjesnih i regionalnih. Europskih je domoljuba u Hrvatskoj, međutim, manje nego u EU - 57 naprema 66 posto.

4.1 Zadovoljstvo demokracijom

4.1.1 Koliko ste, općenito, zadovoljni načinom na koji demokracija djeluje u vašoj zemlji?

	RH	EU 25
Vrlo zadovoljan	3%	7%
Prilično zadovoljan	18%	45%
Ne vrlo zadovoljan	49%	32%

Uopće ne zadovoljan	29%	13%
Ne zna	2%	3%
Zadovoljan	20%	53%
Nezadovoljan	78%	44%

Stanjem demokracije u vlastitoj zemlji Hrvati su mnogo nezadovoljniji od Europljana. U Hrvatskoj je zadovoljstvo u odnosu na prethodno istraživanje opalo za pet, a u EU za četiri indeksna boda.

U Hrvatskoj su žene nešto nezadovoljnije od muškaraca. Najzadovoljniji su su u skupini staroj od 25 do 39, a najnezadovoljniji stari od 40 do 54 godine.

Među zanimanjima, najzadovoljniji su nezaposleni (29%), a najnezadovoljnije domaćice (87%). Iako su u svim hrvatskim regijama nezadovoljni u velikoj većini, najviše ih je, 82%, u Zagrebu.

4.1.2 Koliko ste, općenito, zadovoljni načinom na koji demokracija djeluje u Europskoj Uniji?

	RH	EU 25
Vrlo zadovoljan	5%	5%
Prilično zadovoljan	38%	44%
Ne vrlo zadovoljan	32%	27%
Uopće ne zadovoljan	9%	8%
Ne zna	17%	17%
Zadovoljan	43%	49%
Nezadovoljan	41%	35%

Zadovoljstvo demokracijom u EU u malome je porastu i u EU i u Hrvatskoj. U Hrvatskoj je zadovoljstvo muškaraca čak 10 indeksnih bodova veće nego žena, dok su žene tri boda nezadovoljnije od muškaraca, a čak ih 20% ne zna odgovoriti na to pitanje. U dobnoj skupini između 15 i 24 godine najviše je zadovoljnih (49%), a nezadovoljstvo je najizraženije kod osoba starih između 40 i 54 godine. Među zanimanjima, najzadovoljniji su upravitelji i »bijeli ovratnici« (47%), a najnezadovoljnije domaćice (51%). Europskom

demokracijom iznadpolovično su zadovoljni u Istri, Rijeci i Gorskom Kotaru (54%) i u Zagrebu (52%), a nezadovoljni u Sjevernoj Hrvatskoj (54%).

4.2 Zemljopisna navezanost

Koliko se navezanima osjećate na...

4.2.1 Vaš grad/selo

	RH	EU 25
Vrlo navezan	72%	51%
Prilično navezan	23%	36%
Ne vrlo navezan	4%	10%
Nimalo ne navezan	1%	3%
Ne zna	0%	0%
Navezan	95%	87%
Nenavezan	5%	13%

Navezanost na grad/selo vrlo je velika u svim skupinama hrvatskih ispitanika, a u odnosu na EB 62 porasla je za tri indeksna boda. U EU je u međuvremenu ostala jednaka. Hrvatice su malo navezanije od Hrvata, a stariji od mlađih.

4.2.2 Vašu regiju

	RH	EU 25
Vrlo navezan	67%	49%
Prilično navezan	27%	38%
Ne vrlo navezan	4%	10%
Nimalo ne navezan	1%	2%
Ne zna	0%	0%
Navezan	95%	87%
Nenavezan	5%	12%

I osjećaj je regionalne pripadnosti u hrvatskih ispitanika vrlo izražen, primjetno više nego među europskima, ali nešto je manje snažan nego navezanost na svoj grad ili selo. U odnosu na EU 62 regionalna je navezanost u Hrvatskoj u neznatnome porastu, a u EU u malome padu. Regionalno su najsvjesniji Dalmatinci (99%), a najmanje u Lici i Banovini (86%).

4.2.3 Vašu zemlju

	RH	EU 25
Vrlo navezan	71%	53%
Prilično navezan	25%	38%
Ne vrlo navezan	4%	8%
Nimalo ne navezan	0%	1%
Ne zna	1%	0%
Navezan	95%	91%
Nenavezan	4%	9%

I u EU i u Hrvatskoj domoljublje je vrlo izraženo. U odnosu na EB 62, u EU je ono u neznatnome padu, a u Hrvatskoj u blagome porastu. Na Hrvatsku su jako navezane sve skupine stanovništva.

4.2.4 Europu

	RH	EU 25
Vrlo navezan	28%	22%
Prilično navezan	29%	44%
Ne vrlo navezan	29%	25%
Nimalo ne navezan	11%	8%
Ne zna	4%	2%
Navezan	57%	66%
Nenavezan	40%	32%

Iako su Europejci u Hrvatskoj i dalje u zamjetnoj većini, sada ih je 10 indeksnih bodova manje nego u prethodnome istraživanju. U EU se u međuvremenu navezanost na Europu smanjila za jedan indeksni bod. Hrvatice su malo više okrenute Europi nego Hrvati, a stariji su veći Europejci od mlađih, iako su oni i u potonjih u natpolovičnoj većini. Najnavezanije na Europu su domaćice (60%), pa studenti i umirovljenici (58%), a iznadpolovična je većina nenavezanih samo među samozaposlenima (52%). Najeuropskijima se osjećaju stanovnici Istre, Rijeke i Gorskoga Kotara te Like i Banovine (60%), a najmanje europskima Dalmatinci (51%).

5. Proširenje Europske Unije

Europska Unija mora se nastaviti širiti, smatra dvije trećine stanovnika država članica, no, manje ih od četvrtine drži da bi u EU trebale ući sve zemlje koje to žele. Četvrtina europskih ispitanika, pak, smatra da bi EU trebalo zadržati u današnjim granicama. Mnogo veću potporu, čak 27 indeksnih bodova, nastavak proširenja uživa u 10 novih država članica nego u 15 starih. Otpor proširenju najviše je, u odnosu na EB 62, porastao u Francuskoj, za čak sedam bodova, te u Luksemburgu, za šest, dok se u Austriji najviše smanjio, za četiri boda.

U Hrvatskoj, koja je za građane EU četvrta najpoželjnija nova država članica - 48% ispitanika za u starim a 72% u novim članicama - nastavak širenja EU podupire čak 84 posto ispitanika. Polovica misli da bi u Uniju trebale ući sve zemlje koje to žele, a samo ih je šest posto za to da se EU ne širi izvan sadašnjih granica.

Kao i u EU, tako bi i u Hrvatskoj najveću potporu imale kandidature za članstvo Norveške, Švicarske i Islanda. Ravno dvije trećine Hrvata želi da njihova zemlja uđe u EU, dok među europskim ispitanicima hrvatsko članstvo uživa 52 postotnu potporu. Hrvatsko članstvo uživa u EU veću potporu od članstva pristupajućih zemalja Bugarske (50%) i Rumunjske

(45%), koje su već potpisale Pristupni ugovor. Ukrajinu bi u EU željelo vidjeti jednako Europljana koliko i Rumunjsku, a samo je još za članstvo Makedonije više europskih ispitanika nego što ih se tome protivi. Slijede Bosna i Hercegovina, gdje negativni glasovi neznatno pretežu, a za njom slijede Srbija i Crna Gora, Albanija, te na posljednjemu mjestu Turska. U Hrvatskoj se većina stanovnika zalaže za članstvo svih navedenih zemalja, a, osim za Srbiju i Crnu Goru, ta je većina natpolovična. Za članstvo Turske u EU zalaže se čak 57 posto hrvatskih ispitanika, nasuprot njih samo 32 posto u EU. Hrvate u potpori Turcima za članstvo ne ometa to što ih većina (ali ispodpolovična) drži da su kulturne razlike između EU i Turske prevelike.

5.1 Koji vam se od ovih izbora za neposrednu budućnost EU najviše dopada?

	RH	EU
EU se mora proširiti da uključi sve zemlje koje joj se žele priključiti	50%	23%
EU se mora proširiti da uključi određene od zemalja koje joj se žele priključiti	34%	42%
EU se ne bi smjela širiti i na koju dodatnu zemlju	6%	25%
Ni jedno od toga (spontano)	3%	4%
Ne zna	6%	5%

Samo je u Slavoniji i Sjevernoj Hrvatskoj više onih koji bi širenju EU nametnuli ograničenja.

5.2 Za svaku od sljedećih zemalja, jeste li za ili protiv da u budućnosti postane dijelom EU?

5.2.1 Švicarska

	RH	EU
Za	72%	78%
Protiv	11%	13%
Ne zna	16%	9%

5.2.2 Norveška

	RH	EU
Za	74%	78%
Protiv	9%	12%
Ne zna	117%	10%

5.2.3 Bosna i Hercegovina

	RH	EU
Za	68%	42%
Protiv	15%	43%
Ne zna	17%	15%

5.2.4 Hrvatska

	RH	EU
Za	66%	52%
Protiv	24%	34%
Ne zna	9%	14%

5.2.5 Bivša jugoslavenska republika Makedonija

	RH	EU
Za	65%	43%
Protiv	17%	41%
Ne zna	19%	16%

5.2.6 Srbija i Crna Gora

	RH	EU
Za	48%	40%
Protiv	33%	44%
Ne zna	19%	16%

5.2.7 Island

	RH	EU
Za	72%	70%
Protiv	8%	17%
Ne zna	20%	13%

5.2.8 Albanija

	RH	EU
Za	59%	36%
Protiv	22%	50%
Ne zna	20%	15%

5.2.9 Bugarska

	RH	EU
Za	66%	50%
Protiv	15%	36%
Ne zna	19%	14%

5.2.10 Rumunjska

	RH	EU
Za	65%	45%
Protiv	15%	41%
Ne zna	19%	13%

5.2.11 Ukrajina

	RH	EU
Za	67%	45%
Protiv	14%	41%
Ne zna	19%	14%

5.2.12 Turska

	RH	EU
Za	57%	32%
Protiv	23%	55%
Ne zna	20%	13%

5.2.12.1 Za svaku od idućih tvrdnja recite koliko se se snjom slažete:

5.2.12.1.1 Turska djelomično pripada Europi svojim zemljopisom

	RH	EU 25
Posve se slaže	23%	19%
Naginje se slagati	42%	36%
Naginje se ne slagati	13%	20%
Uopće se ne slaže	7%	13%
Ne zna	15%	12%
Slaže se	65%	55%
Ne slaže se	20%	33%

5.2.12.1.2 Turska djelomično pripada Europi svojom poviješću

	RH	EU 25
Posve se slaže	19%	12%
Naginje se slagati	39%	30%
Naginje se ne slagati	17%	25%
Uopće se ne slaže	8%	17%
Ne zna	17%	16%
Slaže se	58%	42%
Ne slaže se	25%	42%

5.2.12.1.3 Priključenje Turske EU ojačat će sigurnost u području

	RH	EU 25
Posve se slaže	12%	10%
Naginje se slagati	29%	29%
Naginje se ne slagati	22%	25%
Uopće se ne slaže	11%	20%
Ne zna	26%	17%
Slaže se	41%	38%
Ne slaže se	33%	45%

5.2.12.1.4 Priključenje Turske EU koristit će uzajamnoma razumijevanju europskih i islamskih vrijednosti

	RH	EU 25
Posve se slaže	13%	10%
Naginje se slagati	30%	31%
Naginje se ne slagati	24%	25%
Uopće se ne slaže	10%	19%
Ne zna	23%	15%
Slaže se	43%	41%
Ne slaže se	34%	44%

5.2.12.1.5 Kulturne razlike između Turske i država članica EU preznačajne su da dopuste to priključenje

	RH	EU 25
Posve se slaže	14%	26%
Naginje se slagati	30%	28%
Naginje se ne slagati	26%	23%
Uopće se ne slaže	7%	10%
Ne zna	22%	13%
Slaže se	45%	54%
Ne slaže se	33%	33%

6. Ustav Europske Unije

Iako se u skupini pitanja o ulozi Europske Unije 60 posto hrvatskih ispitanika izjasnilo za europski Ustav, u ovoj ih skupini pitanja 65 posto kaže da je za njega čulo, a pozitivno mišljenje o Ustavu EU dalo je njih samo 26 posto. Protiv ih je, doduše, samo 15 posto, dok ih se čak 60 posto nije moglo odlučiti jesu li za ili protiv. To ukazuje na njihovu priličnu neobaviještenost, usprkos činjenici da su hrvatska glasila o Ustavu EU opsežno izvješćivala. U EU je poznavanje Ustava mnogo veće, što ukazuje da sama glasila nisu dovoljna, te da je javna rasprava o toj temi bitna za obavještavanje javnosti. Kao glavne razloge za Ustav hrvatski ispitanici ističu njegovu ključnost za nastavak izgradnje Europe, te za gladak rad europskih ustanova. Oni koji se u Hrvatskoj protive Ustavu kao razlog najviše ističu bojazan od gubitka nacionalnoga vrhovništva, te to što Ustav ne priznaje kršćanske korijene Europe.

Iznadpolovična, često i dvotrećinska, većina i hrvatskih i europskih ispitanika smatra da bi Ustav učinio EU demokratičnijom, učinkovitijom i jasnijom, te da bi njegovim usvajanjem EU postala snažnija u svijetu, gospodarski konkurentnija i društveno usmjerenija.

Kada je riječ o obavijestima o Ustavu EU, hrvatski ispitanici najviše vjeruju novinarima, pa rođacima i prijateljima, a, zanimljivo, na trećemu je mjestu želja Europski parlament. Tek za njime slijedi hrvatska Vlada, a domaće su političke stranke na dnu popisa.

6.1 Jeste li osobno čuli za Ustav Europske Unije?

	RH	EU
Da, i poznajem općenito njegov sadržaj	5%	13%
Da, ali znam vrlo malo o njegovu sadržaju	60%	68%
Ne	36%	18%

U Hrvatskoj za Ustav EU nije čulo 28 posto muškaraca, a čak 43 posto žena.

6.2 Prema onome što znate, biste li rekli da ste za ili protiv europskoga Ustava?

	RH	EU 25
Posve za	5%	10%
Više za	21%	38%
Više protiv	9%	18%
Posve protiv	6%	10%
Ne zna	60%	24%
Za	26%	48%
Protiv	15%	26%

I u EU, i u Hrvatskoj više je onih koji podupiru Ustav EU nego onih koji mu se protive. U Hrvatskoj su, međutim, u ogromnoj većini neopredijeljeni.

6.3 Zbog kojih ste sve razloga za europski Ustav?

	RH	EU
Ključan je za nastavak izgradnje Europe	30%	36%
Ključan je za upravljanje integracijom novih država članica u EU	8%	18%
Ključan je za gladak rad europskih ustanova	15%	30%
Prvi je korak k društvenoj Europi, odnosno njezin simbol	1%	16%
Jača osjećaj europskoga identiteta	9%	23%

Stvara istinito europsko državljanstvo	4%	14%
Prvi je korak k političkome ujedinjenju Europe, odnosno njegov simbol	3%	20%
Jača EU u odnosu na SAD	8%	22%
Oduvjek sam bio za europski Ustav	5%	14%
Jača demokraciju u Europi	9%	20%
Podupire nacionalne vlade, odnosno određene političke stranke	1%	4%
Ne vidim što bi u tome tekstu bilo negativno	7%	10%
Drugo (spontano)	2%	11%
Ne zna	5%	8%

Iako samo pet posto hrvatskih ispitanika, manje nego onih iz EU, ne zna što bi odgovorilo na ovo pitanje, njihovi razlozi zašto podupiru europski Ustav vrlo su podijeljeni i u postotcima se uvelike razlikuju od onih europskih ispitanika. Očito stoga što se u Hrvatskoj, jer nije članica EU, javna rasprava o Ustavu EU nije vodila.

6.4 Zbog kojih ste sve razloga protiv europskoga Ustava?

	RH	EU
Ustav ide predaleko odnosno prebrzo napreduje	4%	14%

Gubitak nacionalnoga vrhovništva	14%	32%
Ustav ne ide dovoljno daleko	2%	3%
Gospodarski govoreći, Ustav je preliberalan	3%	9%
Nema dovoljno društvene Europe	7%	15%
Previše je tehnokratski/pravan/previše je propisa	4%	14%
Manjak obavijesti	7%	28%
Previše je složen	11%	18%
Ne spominje kršćanske korijene Europe	14%	6%
Ostalo (spontano)	5%	17%
Ne zna	10%	5%

Više nego dvostruko manje hrvatskih nego europskih ispitanika plaši se da bi zbog Ustava EU izgubili nacionalno vrhovništvo. U EU je, pak, nezadovoljstvo što Ustav ne spominje kršćanske korijene Europe više nego dvostruko manje nego u Hrvatskoj.

6.5 Kome najviše vjerujete da vas obavijesti o europskome Ustavu?

	RH	EU
Europskoj komisiji	8%	8%
Europskome parlamentu	13%	11%
Vladi moje zemlje	12%	16%
Političkim strankama moje zemlje	1%	4%

Mjesnim vijećnicima	0%	2%
Vjerskim organizacijama moje zemlje	3%	1%
Novinarima	17%	22%
Sindikatom	2%	2%
Potrošačkim organizacijama	3%	5%
Rođacima, prijateljima	16%	12%
Ostalo(spontano)	3%	4%
Ne zna	21%	12%

U željenim se izvorima za obavijesti o Ustavu EU hrvatski i europski ispitanici mnogo bolje slažu. I jedni i drugi najviše vjeruju novinarima, a visoko su na popisu rođaci i prijatelji, Europski parlament i vlada njihove zemlje. U Hrvatskoj samo mjesnim vijećnicima vjeruju manje nego političkim strankama. Potonje je vjerojatno posljedica trgovine vijećnicima nakon proljetosnjih mjesnih izbora.

6.6 Slažete li se ili ne slažete da će, usvoje li države članice Ugovor koji uspostavlja Ustav za Europu, vođenje EU biti...

6.1.1 Demokracije

	RH	EU
Slaže se	61%	64%
Ne slaže se	17%	20%
Ne zna	22%	16%

6.1.2 Djelotvornije

	RH	EU
Slaže se	63%	63%

Ne slaže se	16%	21%
Ne zna	21%	16%

6.1.3 Jasnije

	RH	EU
Slaže se	59%	56%
Ne slaže se	15%	25%
Ne zna	25%	19%

6.7 Slažete li se ili ne slažete da će, usvoje li države članice Ugovor koji uspostavlja Ustav za Europu, EU postati...

6.7.1 Snažnija u svijetu

	RH	EU
Slaže se	69%	71%
Ne slaže se	12%	15%
Ne zna	19%	14%

6.7.2 Gospodarski konkurentnija

	RH	EU
Slaže se	67%	63%
Ne slaže se	13%	21%
Ne zna	20%	16%

6.7.3 Društveno usmjerenija

	RH	EU
Slaže se	58%	53%
Ne slaže se	19%	29%
Ne zna	22%	17%

Pozitivne posljedice usvajanja Ustava EU očekuje negdje oko dvotrećinske većine i hrvatskih i europskih ispitanika.

7. *Europski profili*

I u Hrvatskoj i u EU pretežu vjernici, katolici. No, praktičnih je vjernika u Hrvatskoj tek malo više od četvrtine - prosječno tri puta manje nego na malti a više nego dva puta manje nego u Poljskoj - dok ih je u EU prosječno manje od petine pučanstva. Među 30 zemalja uključenih u ovo ispitivanje, Hrvatska je po postotku praktičnih vjernika na sedmome mjestu.

Prema posjedovanju dobara prosječan Hrvat malo zaostaje za prosječnim Europljaninom, osim kad je riječ o stambenome prostoru, koji posjeduje prosječno gotovo dvostruko više Hrvata nego stanovnika EU. Prosječno dvostruko više Hrvata nego Europljana nikada ne putuje na godišnji odmor. Zamjetno je više prosječnih Hrvata nego prosječnih Europljana koji mogu razgovarati na stranome jeziku, a za Europljanima Hrvati najviše zaostaju u poznavanju francuskoga.

Politički se većina Hrvata svrstava u središte, dok se ljevici i desnici okreće po petina pučanstva. U EU je ljevičara, pak, prosječno desetak postotaka više nego desničara, a većina se europskih ispitanika, ali manja nego u Hrvatskoj, također svrstava u političko središte.

7.1 Vjera

7.1.1 Smatrate li da ste...

	RH	EU
Katolik	89%	54%
Pravoslavac	3%	3%
Protestant	0%	15%

Ostali kršćanin	0%	4%
Židov	-	0%
Musliman	0%	1%
Sikh	-	0%
Budist	-	0%
Hinduist	0%	0%
Bezbožnik (ateist)	4%	6%
Nevjernik (agnostik)	3%	14%
Ostalo (spontano)	1%	2%
Ne zna	0%	2%

Dok se u Hrvatskoj vjernicima izjašnjava 93 posto ispitanika, u EU ih je takvih 79 posto. I u Hrvatskoj i u EU većina stanovništva smatra se katolicima. Pravoslavnih je podjednako malo, a za drugu skupinu po brojnosti u EU, protestante, u Hrvatskoj se izjašnjava manje od pola posto vjernika, kao i za pripadnost islamskoj vjeri. Židova, sikha i budista u Hrvatskoj je toliko malo da slučajan uzorak ispitanika nije obuhvatio ni jednoga njihova pripadnika. Bezbožnika je u Hrvatskoj, usprkos pola stoljeća komunističke indoktrinacije, samo četiri posto, dva indeksna boda manje nego u EU. Najviše je bezbožnika u Češkoj (17%), Estoniji (15%), pa u Francuskoj (11%). Nevjernika je u Hrvatskoj tri posto, dok je to u EU, s 14 posto ispitanika, treća najbrojnija skupina. Najviše je nevjernika u Češkoj (42%), Nizozemskoj (38%), Švedskoj (25%), Njemačkoj i Estoniji (23%), te u Ujedinjenome Kraljevstvu (21%).

U Hrvatskoj su žene dva indeksna boda vjernije nego muškarci, a vjera je podjednako raspoređena među svim dobnim skupinama, s time da je najviše bezbožnika i nevjernika (zajedno 9%) među mlađima od 25 godina. Među zanimanjima, daleko je najviše bezbožnika (8%) među upraviteljima, a nevjernika među «bijelim ovratnicima» (8%). Regionalno, najviše je vjernika u Lici i Banovini (98%), bezbožnika u Zagrebu (6%), a nevjernika u Istri, Rijeci i Gorskom Kotaru (10%).

7.1.2 Osim vjenčanja i pogreba, koliko često otprilike pohađate vjerske službe?

	RH	EU
Više nego jednom tjedno	4%	4%
Jednom tjedno	22%	15%
Otprilike jednom mjesečno	15%	8%
Otprilike svaka dva, tri mjeseca	8%	7%
Samo za blagdane	24%	16%
Otprilike jednom godišnje	8%	8%
Rjeđe od toga	6%	11%
Nikada	12%	29%
Ne zna	1%	1%

Dubokih je religioznih i u EU i u Hrvatskoj podjednako (4%), a ostalih koji ozbiljno izvršavaju svoje vjerske dužnosti u Hrvatskoj je sedam indeksnih bodova više nego u EU. Ovim se pitanjem broj stvarnih vjernika ispravio na 26% u Hrvatskoj, a na 19 posto u EU. Najviše je takvih u EU na Malti (79%), gdje čak 32 posto ispitanika na misu ide svaki dan. Veći su vjernici od Hrvata i Poljaci (57%), Irci (47%), Talijani (33%), Slovaci (36%) i Portugalci (28%). Pravih je vjernika u Hrvatskoj među muškarcima gotovo dvostruko manje nego među ženama (19:34%). Najviše ih je među starijima od 40 godina (29%), a najmanje među mlađima od 25 (21%). Među zanimanjima, najviše ih je među domaćicama (38%), a slijede studenti (33%). Najmanje ih je među manualnim radnicima (17%), pa samozaposlenima (19%). Regionalno, najvjerniji su Slavonci (32%), pa Dalmatinci i Zagrepčani (32%). Na dnu su popisa, sa samo devet posto, stanovnici Istre, Rijeke i Gorskoga kotara.

7.2 Kućanska oprema

7.2.1 Koja od idućih dobara posjedujete?

	RH	EU
Mobitel	66%	78%
Televizor	98%	97%
DVD player	41%	60%
CD player	57%	69%
Računalo	42%	58%
Pristup internetu	32%	44%
Automobil	70%	73%
Stan ili kuću koja je otplaćena	77%	42%
Stan ili kuću koju otplaćujem	13%	26%
Ni jedno (spontano)	0%	0%
Ne zna	1%	1%

Kada je riječ o posjedovanju dobara, veće se razlike u postotcima između EU i Hrvatske zamjećuju kod mobitela (78:66), DVD-playera (60:41), CD-playera (69:57) računala (58:42) i pristupa internetu (44:32). Hrvati, međutim, posjeduju trećinu više otplaćenih stanova ili kuća (42:77), dok dvostruki više Europljana nego Hrvata svoje domove još otplaćuje (26:13). Prema tome, u Hrvatskoj je samo 10 posto beskućnika i onih koji stanuju u iznajmljenim prostorima, dok je u EU takvih 32 posto.

7.3 Putovanja i jezici

7.3.1 Koliko tjedana godišnje općenito putujete na odmor?

	RH	EU
--	----	----

Nikada	49%	23%
Manje od tjedna	5%	7%
Tjedan	5%	13%
Dva tjedna	16%	24%
Tri tjedna	6%	14%
Četiri tjedna	4%	10%
Više od četiri tjedna	4%	8%
Ne zna	4%	1%

Hrvati na odmor putuju dvostruko manje od Europljana. – dijelom to objašnjava činjenica da upravo u neke dijelove Hrvatske stanovnici EU putuju na odmor. Manje od Hrvata putuju samo Mađari, Turci, Estonci i Latvijci. U Hrvatskoj nikada ne putuje 51% žena i 46% muškaraca, više od dvije trećine starijih od 55, gotovo polovica starih od 40 do 55, te više od trećine mlađih od 40 godina. Dok su na zapadu EU umirovljenici među najvećim putnicima, u Hrvatskoj ih na odmor nikada ne odlazi 71%, kao ni 61% domaćica, ali, zanimljivo, ni 24% upravitelja! Najmanje je onih koji nikada ne putuju u Zagrebu (25%), a najviše, očekivano, u Dalmaciji (72%). Iznadpolovično svoje domove ne napuštaju ni u Sjevernoj Hrvatskoj (56%), ni u Slavoniji (52%), a kod kuće ostaje i nešto manje od polovice stanovnika Istre, Rijeke i Gorskoga Kotara (48%), te Like i Banovine (46%).

7.3.2 Koji nematerinski jezik govorite dovoljno dobro da na njemu možete razgovarati?

	RH	EU
Njemački	33%	12%
Engleski	43%	34%
Francuski	3%	11%
Talijanski	11%	2%
Ruski	4%	5%
Slovenski	7%	1%
Španjolski	2%	5%
Ni jedan	29%	50%

Prosječni Hrvat bolje govori strane jezike nego prosječni Europljanin. Samo je znalaca ruskoga i španjolskoga prosječno malo, a Francuskoga i osjetno manje nego u EU. No, u susjednoj Sloveniji samo 11 posto ispitanika ne govori ni jedan strani jezik.

7.4 Političko opredjeljenje

7.4.1 U političkim stvarima ljudi govore o «ljevici» i «desnici».

Gdje se vi smještate na toj ljestvici?

	RH	EU
Lijevo	22%	29%
Središte	41%	35%
Desno	21%	19%
Odbija odgovoriti	6%	8%
Ne zna	10%	9%

Politički, u središte se svrstava većina i Hrvata, i Europljana, ali Hrvata za 10 indeksnih bodova više. Ljevičara i desničara u Hrvatskoj je podjednako, dok je u EU lijevih trećinu više nego desnih. Onih koji ne znaju kamo bi se svrstali u Hrvatskoj i EU je podjednako.

8. Zaključak

Stavovi hrvatskih ispitanika o EU su, kao i u prethodnome istraživanju, i dalje nepostojani i pod utjecajem dnevnopolitičkih zbivanja. Velik porast načelnoga euroskepticizma najviše je potaknulo rastuće nepovjerenje u EU zbog odgode početka pristupnih pregovora. No, u odgovorima na konkretna pitanja hrvatski su ispitanici pokazali da se u velikoj većini zalažu za čvršće integriranu Europu.

EB63.4 - TECHNICAL SPECIFICATIONS

Between the 9th of May and the 14th of June 2005, TNS Opinion & Social, a consortium created between Taylor Nelson Sofres and EOS Gallup Europe, carried out wave 63.4 of the EUROBAROMETER, on request of the EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General Press and Communication, Opinion Polls.

The EUROBAROMETER SPECIAL « STANDARD » + N°233 + N°234 + N°235 are part of wave 63.4 and cover the population of the respective nationalities of the European Union Member States, resident in each of the Member States and aged 15 years and over. The EUROBAROMETER 63.4 has also been conducted in the two acceding countries (Bulgaria and Romania), the two candidate countries (Croatia and Turkey) and in the north part of Cyprus. In these countries, the survey covers the national population of citizens of the respective nationalities and the population of citizens of all the European Union Member States that are residents in those countries and have a sufficient command of one of the respective national language(s) to answer the questionnaire. The basic sample design applied in all states is a multi-stage, random (probability) one. In each country, a number of sampling points was drawn with probability proportional to population size (for a total coverage of the country) and to population density.

In order to do so, the sampling points were drawn systematically from each of the "administrative regional units", after stratification by individual unit and type of area. They thus represent the whole territory of the countries surveyed according to the EUROSTAT NUTS II (or equivalent) and according to the distribution of the resident population of the respective nationalities in terms of metropolitan, urban and rural areas. In each of the selected sampling points, a starting address was drawn, at random. Further addresses (every Nth address) were selected by standard "random route" procedures, from the initial address. In each household, the respondent was drawn, at random (following the "closest birthday rule"). All interviews were conducted face-to-face in people's homes and in the appropriate national language. As far as the data capture is concerned, CAPI (Computer Assisted Personal Interview) was used in those countries where this technique was available.

ABREVIATIONS	COUNTRIES	INSTITUTES	N°	FIELDWORK		POPULATION
			INTERVIEWS	DATES		15+
BE	Belgium	TNS Dimarso	1.000	10/05/2005	13/06/2005	8.598.982
CZ	Czech Rep.	TNS Aisa	1.083	18/05/2005	07/06/2005	8.571.710
DK	Denmark	TNS Gallup DK	1.051	20/05/2005	14/06/2005	4.380.063
DE	Germany	TNS Infratest	1.520	14/05/2005	06/06/2005	64.174.295
EE	Estonia	Emor	1.001	12/05/2005	07/06/2005	887.094
EL	Greece	TNS ICAP	1.000	16/05/2005	06/06/2005	8.674.230
ES	Spain	TNS Demoscopia	1.024	12/05/2005	07/06/2005	35.882.820
FR	France	TNS Sofres	1.012	14/05/2005	08/06/2005	44.010.619
IE	Ireland	TNS MRBI	1.006	09/05/2005	10/06/2005	3.089.775
IT	Italy	TNS Abacus	1.004	13/05/2005	11/06/2005	49.208.000
CY	Rep. of Cyprus	Synovate	505	10/05/2005	07/06/2005	552.213
LV	Latvia	TNS Latvia	1.015	13/05/2005	08/06/2005	1.394.351
LT	Lithuania	TNS Gallup Lithuania	1.003	12/05/2005	06/06/2005	2.803.661
LU	Luxembourg	TNS ILReS	504	10/05/2005	04/06/2005	367.199
HU	Hungary	TNS Hungary	1.014	16/05/2005	02/06/2005	8.503.379
MT	Malta	MISCO	500	12/05/2005	06/06/2005	322.917
NL	Netherlands	TNS NIPO	1.006	12/05/2005	07/06/2005	13.242.328
AT	Austria	Österreichisches Gallup-Institute	1.000	12/05/2005	07/06/2005	6.679.444
PL	Poland	TNS OBOP	1.000	14/05/2005	07/06/2005	31.610.437
PT	Portugal	TNS EUROTESTE	1.005	12/05/2005	05/06/2005	8.080.915
SI	Slovenia	RM PLUS	1.045	13/05/2005	10/06/2005	1.663.869
SK	Slovakia	TNS AISA SK	1.108	18/05/2005	05/06/2005	4.316.438
FI	Finland	TNS Gallup Oy	1.024	12/05/2005	12/06/2005	4.279.286
SE	Sweden	TNS GALLUP	1.024	12/05/2005	02/06/2005	7.376.680
UK	United Kingdom	TNS UK	1.347	11/05/2005	12/06/2005	47.685.578
BG	Bulgaria	TNS BBSS	1.018	17/05/2005	31/05/2005	6.695.512
HR	Croatia	Puls	1.000	10/05/2005	03/06/2005	3.682.826
RO	Romania	TNS CSOP	1.004	23/05/2005	03/06/2005	18.145.036
TR	Turkey	TNS PIAR	1.005	12/05/2005	05/06/2005	47.583.830
NC	North part of Cyprus	KADEM	500	13/05/2005	31/05/2005	157.101
TOTAL			29.328	09/05/2005	14/06/2005	442.620.588

For each country a comparison between the sample and the universe was carried out. The Universe description was derived from Eurostat population data or from national statistics offices. For all countries surveyed, a national weighting procedure, using marginal and intercellular weighting, was carried out based on this Universe description. In all countries, gender, age, region and size of locality were introduced in the iteration procedure. For international weighting (i.e. EU averages), TNS Opinion & Social applies the official population figures as provided by EUROSTAT or national statistic offices. The total population figures for input in this post-weighting procedure are listed above.

Readers are reminded that survey results are estimations, the accuracy of which, everything being equal, rests upon the sample size and upon the observed percentage. With samples of about 1,000 interviews, the real percentages vary within the following confidence limits:

Observed percentages	10% or 90%	20% or 80%	30% or 70%	40% or 60%	50%
Confidence limits	± 1.9 points	± 2.5 points	± 2.7 points	± 3.0 points	± 3.1 points